

TORAH OHR • THE CHASSIDISHE PARSHA

פרשת ויצא

Parshas Vayeitzei

The 5 maamarim of Torah Ohr on the parsha.

The Hebrew and the translation

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com

THE CHASSIDISHE PARSHA

likuteitorah.com/torah-ohr/vayeitzei/

Contents

PARSHAS VAYEITZEI

Maamar 1	ושבתי בשלום אל בית אבי והיה הוי' לי... "And I Shall Return in Peace to My Father's House"	3
Maamar 2	ביאור על הנ"ל An Explanation of the Above	19
Maamar 3	וללבן שתי בנות וגו' And Lavan Had Two Daughters	37
Maamar 4	אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך... "If you do not know for yourself, O fairest among women"	46
Maamar 5	וישכם לבן בבקר וינשק לבניו ולבנותיו ויברך אתהם כו' "And Lavan rose early in the morning, and he kissed his sons and his daughters"	56

ושבתי בשלום אל בית אבי והיה הוי' לי...

“And I Shall Return in Peace to My Father’s House”

1 ושבתי בשלום אל בית אבי והיה הוי' לי לאלקים והאבן הזאת אשר שמתני מצבה יהיה בית אלקים כו'.

“And I shall return in peace to my father’s house, and Havayah will be Elokim to me; and this stone, which I have set up as a pillar, will be a house of Elokim,” etc.

וצריך להבין השייכות של האבן עם שם הוי' שכשהוי' יהיה לאלקים אז דוקא יהיה האבן בית אלקים כו'.

Now, we need to understand the connection of the stone with the Name Havayah: that specifically when Havayah will be Elokim, then the stone will be a house of Elokim, etc.

גם צריך להבין כי לשון האבן הזאת הוא לשון נקיבה ומלת יהי [יהיה] הוא לשון זכר.

We also need to understand [why] the phrase “this stone” (ha’even hazos) is in the feminine form, while the word “will be” (yihyeh) is in the masculine form.

2 ולהבין את כל הנ”ל צריך להקדים ולבאר מ”ש לעיל מניה ופגע במקום ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו וגוי וישם אותה מצבה כו'

To understand all the above, we must first preface and explain what is written just before it: “And he came upon the place... and he took from the stones of the place and placed [them] at his head,” etc., “and he set it up as a pillar,” etc.

וצריך להבין ענין האבנים מה הן. וגם מה שהיו תחלה אבנים הרבה כמ”ש ויקח מאבני המקום וגוי.

And we need to understand the matter of the stones, what they are; and also why at first there were many stones, as it is written, “And he took from the stones of the place,” etc.

3 ויעקב עשה מהן אבן אחת כו'. אך הנה בריש הפרשה כתיב ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה.

And Yaakov made of them one stone, etc. But now, at the beginning of the parsha it is written, “And Yaakov went out from Be’er Sheva and went toward Charan.”

פ"י יעקב הוא בחי' יו"ד עקב שהוא בחי' המשכת חכמה עילאה שהוא בחי' י' למטה מטה גם בבחי' עקביים.

The explanation: Yaakov is the level of yud-akev (a yud [and] a heel), which is the drawing down of supernal Chochmah, which is the level of the yud, down to the very lowest, even into the level of the heels.

4 וזהו ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה שבחי' יעקב הוא הממשיך מבחי' באר שבע שהוא למעלה מעלה איהו וחיוהי וגרמוהי חד עד השתלשלות למטה מטה למדרגה היותר תחתונה שהוא בחי' חרן וכאשר יבואר לקמן בעז"ה [בעזרת השם].

And this is [the meaning of] "And Yaakov went out from Be'er Sheva and went toward Charan": the level of Yaakov is what draws down from the level of Be'er Sheva, which is at the very highest, [where] "He and His life-forces and His vessels are one," through the chain of descending worlds (hishtalshelus) to the very lowest, to the lowest rung, which is the level of Charan, as will be explained below, with G-d's help.

5 וכמ"ש צוה ישועות יעקב. ישועות הם ש"ע [ש"ע (370)] נהורין עילאין ובחי' יעקב מחבר וממשיך אותן למטה בבחי' עקביים ג"כ.

As it is written, "Command the salvations (yeshuos) of Yaakov." Yeshuos (ישועות) are the three hundred and seventy (ש"ע, shin-ayin) supernal lights, and the level of Yaakov joins them and draws them down below, into the level of the heels as well.

וגם ישועות הוא מלשון שעה כמ"ש וישע ה' אל הבל וגו' שהוא בחי' ירידת והמשכת אורו ית' למטה מטה כו'.

Yeshuos is also from the term "turning" (she'iyah), as it is written, "And Havayah turned (vayisha) to Hevel," etc., which is the descent and drawing down of His light, blessed be He, to the very lowest, etc.

אך בהשתלשלות אור ה' כ"כ [כל כך] בצמצומים רבים עד שבא גם למטה בבחי' חרן נעשה עלמא דפרודא לגמרי וכמ"ש ונהר יוצא מעדן שהוא בחי' חכמה עילאה להשקות את הגן כו'.

However, as the light of G-d descends so far, through many contractions (tzimtzumim), until it comes down even to the level of Charan, it becomes a world of utter separateness, as it is written, "And a river goes out from Eden," which is the level of supernal Chochmah, "to water the garden," etc.

6 ומשם יפרד שכשנמשך משם בהשתלשלות רבות וצמצומים רבים נעשים בחי' נפרדים בתכלית. ויעקב אע"ה [אבינו עליו השלום] רצה להעלותם למעלה מעלה שיהי' [שיהיה] גם למטה בחי' יחוד ובטול ממש כמו שהוא למעלה חיוהי וגרמוהי חד כו'.

"And from there it divides": when it is drawn from there through many stages of descent and many contractions, they become utterly separate beings. And Yaakov our father, peace be upon him, wished to raise them up to the very highest, so that below too there would be true unity and self-nullification (bittul), just as it is above, [where] "His life-forces and His vessels are one," etc.

7 ולזאת נאמר ויקח מאבני המקום כו'. כי הנה נודע שאבנים נקראו אותיות וכמ"ש בס"י [בספר יצירה] שני אבנים בונות שתי בתים שלש אבנים בונות ששה בתים כו'

Therefore it says, "And he took from the stones of the place," etc. For it is known that letters are called "stones," as it says in Sefer Yetzirah, "Two stones build two houses; three stones build six houses," etc.

להיות כמו שמאבנים הרבה נעשה בית אחד שיכולים לדור בתוכו כמו"כ [כמו כן] מאותיות הרבה נעשו תיבות שבהם התלבשו השכל וגם

For just as from many stones one house is made, in which one can dwell, so from many letters words are made, in which the intellect is en clothed.

כמו שהאבנים הם בחי' דומם שהוא מדרגה היותר תחתונה מכל הדי' יסודות דצח"מ [דומם צומח חי מדבר] כמו כן האותיות לגבי השכל המלוכש בהם הם בחי' דומם בתכלי' [בתכלית] שאינם מערך השכל כלל.

And also, just as stones are of the inanimate level, which is the lowest rung of all four foundations, inanimate, vegetative, animal and speaking, so too the letters, relative to the intellect en clothed in them, are utterly of the inanimate level, for they bear no comparison to the intellect at all.

נמצא מובן מכל הנ"ל שאבנים נקראו אותיות וכמו"כ [וכמו כן] הוא למעלה. דהנה כתיב בדבר ה' שמים נעשו כו'.

It is thus understood from all the above that letters are called "stones." And so it is above, for it is written, "By the word of Havayah the heavens were made," etc.

8 וכמ"ש מלכותך מלכות כל עולמים. פי' שחיות כל העולמות שהם עולמות עד אין קץ וכמ"ש היש מספר לגדודיו.

And as it is written, "Your kingship is a kingship over all worlds." The explanation: [as for] the life-force of all the worlds, which are worlds without end, as it is written, "Is there any number to His troops?", nevertheless the source and root of their life-force is only from the level of His Malchus (sovereignty), which is the level of the word of G-d, etc., which gives them life and brings them into being from nothing to something constantly.

הנה עכ"ז [עם כל זה] מקור ושרש חיותם אינו אלא מבחי' מלכותו שהוא בחי' דבר ה' כו' המחיה ומהוה אותם מאין ליש תמיד. להיות שהם נבראים בע"ג [בעלי גבול / בעל גבול] שיש גבול להשגתן ומהארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה כו'.

[This is] because they are created beings with limits, whose comprehension has a limit, and "from the earth to the firmament is a journey of five hundred years," etc.

9 ואינם כלל בערך לגבי אור ה' שהוא בבחי' א"ס המתגלה בעולמות עליונים. ולזאת אין יכולים לקבל חיותם

And they bear no comparison at all to the light of G-d, which is on the level of the Infinite (Ein Sof), revealed in the higher worlds.

רק מבחי' דבר ה' שהם אותיות שנבראו בהם שמים וארץ כו' שהם בחי' דומם לגבי אור א"ס ב"ה

Therefore they cannot receive their life-force except from the level of the word of G-d, which is the letters with which heaven and earth were created, etc., which are of the inanimate level relative to the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He.

וכמ"ש קדוש ה' צבאות וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] אות הוא בצבאות שלו ואף שהם אלף אלפין כמ"ש אלף אלפין ישמשונה ורבו רבבן קדמוהי וגו' וכמ"ש היש מספר לגדודיו.

As it is written, "Holy is Havayah of Hosts (Tzeva-os)," and as our Sages, of blessed memory, said, "He is an os (a sign, or a letter) among His hosts (tzeva-os)."

עכ"ז [עם כל זה] מאחר שהם בעלי גבול חיותם אינו אלא מבחי' אות א' בלבד שהוא בחי' דומם לגמרי לגבי שם הוי"ל שהוא בבחי' א"ס כו' כנ"ל.

And although they are a thousand thousands, as it is written, "A thousand thousands served Him, and myriad myriads stood before Him," etc., and as it is written, "Is there any number to His troops?", nevertheless, since they are limited, their life-force is only from the level of a single letter alone, which is entirely of the inanimate level relative to the Name Havayah, which is on the level of the Infinite, etc., as mentioned above.

10 והנה השתלשלות כל העולמות ברבוי רבבות מדרגות תלוי הכל לפי אופן צירופי האותיות שבבחינת דבר ה' להתהוות נבראים פרטיים בעלי גבול ונפרדים כו'.

Now, the chain of descent of all the worlds, through myriads upon myriads of rungs, all depends on the manner of the combinations of the letters in the level of the word of G-d, so that particular created beings come into being, limited and separate, etc.

ויעקב אע"ה [אבינו עליו השלום] רצה להעלותם למעלה. לזאת ויקח מאבני המקום שהם אותיות הרכה ועשה מהן אבן אחת

And Yaakov our father, peace be upon him, wished to raise them up above. Therefore, "he took from the stones of the place," which are many letters, and made of them one stone, which is the letter yud; this is [the meaning of] "and he placed [it] at his head," etc.

שהוא אות היו"ד שזהו וישם מראשותיו כו' שכמו שלמטה באדם יש שכל ומדות והאותיות הם המלבישים לבחי' שכל ומדות שמתלבשים בהם.

For just as below, in a person, there are intellect and emotive attributes (middos), and the letters are what clothe the intellect and emotive attributes that are enclothed in them,

כמו"כ [כמו כן] למעלה יש בחי' חב"ד [חכמה בינה ודעת] וז"ת [ווי' תחתונות] רק שם הוא חכים ולא בחכמה ידיעא מבין ולא בכינה ידיעא ולא מכל מדות אל"ן ששם הוא בבחי' יחוד ובטול בתכלית.

so too above there are the levels of Chochmah, Binah and Daas and the seven lower [Sefiros]; only, there He is "wise, but not with a known wisdom; understanding, but not with a known understanding," and not of any of these attributes, for there it is in a state of utter unity and self-nullification.

11 וכמ"ש לך ה' הגדולה כו' וחיוהי וגרמוהי חד כו'. ובח"י דבר ה' הם האותיות שבהם מתלבשים חב"ד [חכמה בינה ודעת] ומדות שהם ע"ס [עשר ספירות] עליונות.

As it is written, "Yours, Havayah, is the greatness," etc., and "His life-forces and His vessels are one," etc. And the level of the word of G-d is the letters, in which Chochmah, Binah and Daas and the emotive attributes are enlothed, which are the ten supernal Sefiros.

ובח"י אות היו"ד שהיא נקודה קטנה מרמז על היות שבו מתלבש בח"י חכמה שהוא בח"י אין ובטול בתכלית.

And the level of the letter yud, which is a small point, alludes to the fact that the level of Chochmah, which is the level of nothingness (ayin) and utter self-nullification, is enlothed in it.

12 ואות הה"א שהיא בח"י התפשטות אורך ורוחב מרמז על שהוא בח"י לכוש לבח"י בינה וכו'.

And the letter hei, which is a spreading out in length and breadth, alludes to its being a garment for the level of Binah, etc.

וכמו"כ [וכמו כן] שאר האותיות שבהם מתלבשים בח"י מדות העליונות. וזהו שיעקב עשה מכל האבנים אבן אחת שהוא אות היו"ד להעלותן לבח"י חכמה עילאה.

And likewise the other letters, in which the levels of the supernal emotive attributes are enlothed. And this is [why] Yaakov made of all the stones one stone, which is the letter yud: to raise them up to the level of supernal Chochmah.

13 ואזי אח"כ וישם אותה מצבה הוא בח"י אות הוא"ו שעשה והמשיך מבח"י י' לבח"י ו' להיות התלבשות בח"י חכמה עילאה למטה בבח"י תומ"צ [תורה ומצות] וכנודע תמונת אות הוא"ו שעל ראשו נקודת היו"ד

And then, afterward, "and he set it up as a pillar" is the level of the letter vav: he made and drew [it] from the level of the yud to the level of the vav, so that supernal Chochmah would be enlothed below in Torah and mitzvos.

ואח"כ הולך ומתמשך למטה כמו כן אורייתא מחכמה עילאה נפקת ונמשך ומתפשט למטה בדברים גשמיים כו'.

As is known, the form of the letter vav has the point of the yud at its head, and afterward it goes on and extends downward. So too, "the Torah comes forth from supernal Chochmah," and is drawn down and spreads below into physical things, etc.

14 וזהו ויצוק שמן על ראשה פי' שמן הוא בחי' חכמה עילאה וכמ"ש שמן משחת קדש.

And this is [the meaning of] “and he poured oil on its top.” The explanation: oil is the level of supernal Chochmah, as it is written, “oil of holy anointing.”

להיות גילוי בחי' חכמה עילאה ממש למטה בבחי' מצבה הנ"ל שהוא בחי' תורה ומצות שמלובשים למטה בדברים גשמיים המחליף פרה בחמור כו' כשר פסול כו' עכ"ז [עם כל זה] יהיה בהם גילוי בחי' חכמה עילאה ממש כמו שהוא למעלה.

[This is] so that there be a revelation of supernal Chochmah itself below, in the level of the pillar mentioned above, which is the level of Torah and mitzvos, which are enclothed below in physical things, “one who exchanges a cow for a donkey,” etc., kosher [and] unfit, etc.; nevertheless there will be in them a revelation of supernal Chochmah itself, just as it is above.

15 וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] מה להלן באימה וביראה אף כאן באימה וביראה. פי' מה להלן בשעת מתן תורה על הר סיני שהיו באימה וביראה שאז הי' [היה] בחי' גילוי בתכלית ששמעו מפי עצמות המאציל אנכי ה' אלקיך כו'.

And as our Sages, of blessed memory, said: “Just as there [it was] in dread and awe, so here [it must be] in dread and awe.” The explanation: “just as there,” at the time of the Giving of the Torah on Mount Sinai, they were in dread and awe, for then there was a revelation in the utmost degree, for they heard from the mouth of the Essence of the Emanator, “I am Havayah your G-d,” etc.

אף כאן היינו אף כמו שהתורה מלובשת למטה בדברים גשמיים יהי' [יהיה] ע"י גילוי חכמה עילאה ממש כמו שהי' [שהיה] אז וכמ"ש ואשים דברי בפ"ך כו'.

“So here”: that is, even as the Torah is enclothed below in physical things, it shall be through a revelation of supernal Chochmah itself, just as it was then, as it is written, “And I have placed My words in your mouth,” etc.

16 ולהיות גילוי כזה למטה הוצרך יעקב מתחלה להעלותן למעלה מעלה לבחי' סוכ"ע. וכמ"ש וירימה מצבה להיות כי נעוץ סופן בתחלתן ועי"ז נעוץ תחלתן בסופן כו' שמדרגה היותר גבוה יותר יכולה לירד ולהתפשט מטה מטה כידוע:

And for there to be such a revelation below, Yaakov first needed to raise them up to the very highest, to the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin). As it is written, "and he raised it up as a pillar": for "their end is wedged in their beginning," and through this "their beginning is wedged in their end," etc., for the higher a rung is, the more it is able to descend and spread lower and lower, as is known.

17 וזהו ושבתי בשלום אל בית אבי והי' [והיה] הוי' לי לאלקים. שכל זה יהיה עי"י העלאות והמשכות שממטה למעלה ומלמעלה למטה שהוא בחי' וישם מראשתיו כו'

And this is [the meaning of] "And I shall return in peace to my father's house, and Havayah will be Elokim to me": all this will come about through elevations and drawings-down, from below upward and from above downward, which is the level of "and he placed [them] at his head," etc., and afterward, "and he poured oil on it," etc., as mentioned above.

ואח"כ ויצק עליה שמן כו' כנ"ל כי הנה אבי קאי על יצחק וכמ"ש כי אתה אבינו שלע"ל [שלעתיד לבוא] יאמרו על יצחק כי אתה אבינו כו'.

For "my father" refers to Yitzchak, as it is written, "For You are our father," for in the time to come they will say of Yitzchak, "For you are our father," etc.

18 והנה יצחק הוא מלשון צחוק ותענוג וכמ"ש צחק עשה לי כו' כל השמע יצחק לי

Now, Yitzchak is from the term tzechok (laughter) and delight, as it is written, "[G-d] has made laughter for me," etc., "whoever hears will laugh (yitzchak) with me."

והוא לשון עתיד שיתגלה בחי' התענוג העליון שלמעלה והוא עי"י בחי' הבידוריי [הבידורים / הבידורים] שלמטה בבחי' אתכפיא ואתהפכא מחשוכא לנהורא עי"י העלאות והמשכות כנ"ל.

And [yitzchak, "he will laugh,"] is in the future tense, [meaning] that the supernal delight above will be revealed; and this comes through the refinements (beirurim) below, in the manner of subjugation (iskafya) and transformation (is'hapcha) of darkness into light, through the elevations and drawings-down mentioned above.

19 וכמו התענוג והצחוק שלמטה שאינו אלא מאיזו שינוי והתחדשות כמו למשל צפור המדברת וכדומה שאין דרכה וטבעה לדבר משא"כ מאדם המדבר אין מקבלים תענוג כלל לפי שדרכו בתמידות לדבר. וכמו"כ [וכמו כן] ממש למעלה.

Like delight and laughter below, which come only from some change and novelty, for example a talking bird and the like, whose way and nature is not to speak; whereas from a person who speaks one receives no delight at all, since it is his constant way to speak. And exactly so above.

הנה בחי' יעקב הוא י' עקב שהוא בחי' ירידת והשתלשלות אלקות עד למטה מטה גם בבחי' עקביי שהם עולמות הנפרדים לגמרי ובעלי גבול כו'.

Now, the level of Yaakov is yud-akev, which is the descent and chain-descent of G-dliness down to the very lowest, even into the level of the heels, which are the utterly separate and limited worlds, etc.

20 וכמ"ש ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה שנמשך ונשתלשל בהשתלשלות וצמצומים כ"כ [כל כך] להתהוות יש מאין בעלי גבול ועלמין דפרודי

As it is written, "And Yaakov went out from Be'er Sheva and went toward Charan": [G-dliness] was drawn down and descended through the chain of descent and contractions so far, so that limited beings and worlds of separateness would come into being, something from nothing,

שהם בחי' נברא"י [נבראים] נפרדים שהם בחי' יש ונפרד בפ"ע [בפני עצמו] שנק' חר"ן והוא מלשון נחר גרוני כו'.

which are separate created beings, which are something (yesh) and separate unto themselves; [this] is called Charan (חרן), and it is from the term "my throat is parched (nichar, נחר)," etc.

והיינו שהחיות אלקות הנמשך ומתלבש בהם שנק' בחי' גרון שהוא קול כנודע מכוסה ומוסתר בהם לגמרי עד

That is, the divine life-force that is drawn down and en clothed in them, which is called the level of the throat, which is voice, as is known, is covered and hidden in them completely,

שהם עלמין דפרודי וחשך לגמרי כאלו הם יש ונפרד בפ"ע [בפני עצמו] ואזי נקי חרן לשון נחר גרוני כו'. וכמ"ש נאלמתי דומיה כו'.

until they are worlds of separateness and utter darkness, as if they were something separate unto themselves; and then it is called Charan, from the term "my throat is parched," etc. And as it is written, "I was mute with silence," etc.

21 והנה תכלית המכוון בירידת והשתלשלות אור ה' כ"כ [כל כך] למקום חשך ועלמין דפרודי. היינו בכדי שיהי' [שיהיה] אתכפיא ואתהפכא מחשוכא לנהורא כו'

Now, the ultimate purpose of the descent and chain-descent of the light of G-d so far, to a place of darkness and worlds of separateness, is so that there be subjugation and transformation of darkness into light, etc.:

להפוך את כל המדות רעות שהם האהבה ורשפי אש של הבלי עולם או הכעס כו'

to transform all the bad emotive attributes (middos), which are the love and fiery flames for the vanities of the world, or anger, etc.,

להפכם שיהיו רק לה' לבדו ולהיות בבחי' בטול הרצון לה' לבד ולא בבחי' יש ונפרד בפ"ע [בפני עצמו] כו'.

to transform them so that they be for G-d alone, and to be in a state of self-nullification of the will to G-d alone, and not in a state of being something separate unto itself, etc.

ונקי' בחי' זאת תשובה שהוא בחילא יתיר כו' דהיינו המדות רעות שהם ברשפי אש להפכם ולהשיכם לה' לבד כנ"ל

And this level is called teshuvah (return), which is "with greater strength," etc.; that is, [taking] the bad attributes that are in fiery flames, to transform them and return them to G-d alone, as mentioned above.

(וזהו במקום שבעלי תשובה עומדין צדיק' [צדיקים] גמורים אין יכולים לעמוד). ועיי' נעשה תענוג גדול למעלה והוא מבחי' אתכפיא ואתהפכא מחשוכא לנהורא שלמטה.

(And this is [the meaning of] "In the place where penitents stand, the completely righteous cannot stand.") And through this a great delight is brought about above, and it comes from the subjugation and transformation of darkness into light below.

וזהו יפה שעה אחת בתשובה כו' להיות שע"י בחי' תשובה דוקא נעשה התענוג למעלה כ"כ [כל כך] שהוא ממש כמשל צפור המדברת כנ"ל

And this is [the meaning of] "One hour in teshuvah is more beautiful," etc.: for specifically through teshuvah such delight is brought about above, exactly like the parable of the talking bird mentioned above;

ואזי נעשה מבחי' חר"ן רנ"ה וכנודע על ענין חמץ ומצה שמאות החי"ת של חמ"ץ נעשה ה"א כמ"ש בזהר פ' פנחס ע"פ גער חי"ת קנה כו' ונעשה בחי' מצה.

and then from the level of Charan (חרן) is made rinah (רנה, joyous song). As is known concerning chametz and matzah: from the letter ches of chametz (חמץ) a hei is made, as it says in the Zohar, Parshas Pinchas, on the verse "Rebuke the beast (chayas, read as ches) of the reed," etc., and it becomes the level of matzah (מצה).

כמו"כ [כמו כן] מחרן נעשה רנה כמ"ש באבוד רשעים רנה שהוא בחי' התענוג שנעשה למעלה מבחי' אתכפא ואתהפכא כנ"ל.

So too, from Charan is made rinah, as it is written, "When the wicked perish there is joyous song (rinah)"; which is the delight that is brought about above from the subjugation and transformation, as mentioned above.

22 והנה בחי' התענוג הזה יתגלה לעתיד דוקא שאז ואת רוח הטומאה אעביר כו' שלא יהיה עוד בחי' חשך ובירורי' [ובירורים] כמו שהוא עתה בעליות וירידות אלא כמ"ש בחריש ובקציר תשבות כמבואר במ"א.

Now, this delight will be revealed specifically in the time to come, for then "I will remove the spirit of impurity," etc., so that there will no longer be darkness and refinements as there are now, in ascents and descents; rather, as it is written, "In plowing and in harvest you shall rest," as explained elsewhere.

23 ויהיה בחי' גילוי אור ה' למטה בבחי' יחוד וביטול בתכלית כמו שהוא למעלה בעולמות עליונים דאיהו וחיוהי וגרמוהי חד כו' שעתה הוא מאין ליש כו' משא"כ לעתיד יהיה מיש לאין בבחי' ביטול ואתהפכא כו'.

And there will be a revelation of the light of G-d below in a state of utter unity and self-nullification, just as it is above in the higher worlds, where "He and His life-forces and His vessels are one," etc. For now it is from nothing to something, etc., whereas in the time to come it will be from something to nothing, in a state of self-nullification and transformation, etc.

24 ואזי יתגלה בחי ענג העליון שהוא בבחי א"ס והוא בחי יום הז' יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים שהוא בחי גילוי ענג העליון כנודע שנעשה מהבירורים שלמטה בשיתא אלפי שנים כו'.

And then the supernal delight, which is on the level of the Infinite (Ein Sof), will be revealed; and this is the level of the seventh day, "the day that is entirely Shabbos and rest for life everlasting," which is the revelation of the supernal delight, as is known, which comes about from the refinements below during the six thousand years, etc.

וזהו ושבתי כו' אל בית אבי שהוא בחי חזרה והשבה של בחי יעקב מבחי חר"ן כנ"ל לבחי רנה שנק' בית אבי שהוא בחי יצחק שהוא בחי הצחוק והתענוג העליון שיתגלה לעתיד מבחי אתכפא ואתהפכא הנ"ל:

And this is [the meaning of] "And I shall return," etc., "to my father's house": it is the return and restoration of the level of Yaakov from the level of Charan, as mentioned above, to the level of rinah, which is called "my father's house," which is the level of Yitzchak, which is the supernal laughter and delight that will be revealed in the time to come from the subjugation and transformation mentioned above.

25 וזהו שיאמרו לעתיד על יצחק דוקא כי אתה אבינו להיות כי זהו תכלית המכוון בירידת והשתלשלות העולמות כדי שעיי"ז יהיה צחוק ותענוג למעלה כנ"ל.

And this is why in the time to come they will say specifically of Yitzchak, "For you are our father": because this is the ultimate purpose of the descent and chain-descent of the worlds, so that through it there will be laughter and delight above, as mentioned above.

וזהו ושבתי בשלום כו'. כי בחי ענג הנ"ל שיתגלה לעתיד הוא דוקא עיי"ז בחי העלאות והמשכות שהם בחי הבירורים למטה בבחי אתכפא ואתהפכא כנ"ל שנקרא בחי שלום.

And this is [the meaning of] "And I shall return in peace," etc. For the delight mentioned above, which will be revealed in the time to come, comes specifically through elevations and drawings-down, which are the refinements below in the manner of subjugation and transformation, as mentioned above; [and this] is called the level of peace (shalom).

להיות כי שלום הוא המחבר שני הפכים וכמ"ש עושה שלום במרומיו. שמיכאל שר של מים וגבריאל שר של אש כו'.

For peace is what joins two opposites, as it is written, "He makes peace in His heights": for Michael is the prince of water and Gavriel is the prince of fire, etc.

26 והנה כתיב שלום שלום לרחוק ולקרוב והיינו ב' בחי' שלום שלום מלמטה למעלה והיינו לרחוק שנעשה קרוב שהוא בחי' העלאה ממטה למעלה.

Now, it is written, "Peace, peace, to the far and to the near." That is, [there are] two levels of peace: peace from below upward, that is, "to the far" who becomes near, which is the elevation from below upward;

ושלום מלמעלה למטה היינו בחי' ירידת והמשכת אלקות למטה בבחי' תורה ומצות כמבואר לעיל במי"ש ויצק שמן כו'.

and peace from above downward, that is, the descent and drawing down of G-dliness below into Torah and mitzvot, as explained above on the verse "And he poured oil," etc.

27 ועי' ב' בחי' שלום הנ"ל שהם בחי' אתהפכא מחשוכא לנהורא שלא יהיו בבחי' עלמין דפרודי רק בבחי' יחוד וביטול כמו שהוא למעלה בעולמות עליוני [עליונים] ממש

And through the two levels of peace mentioned above, which are the transformation of darkness into light, so that they will not be in the state of worlds of separateness but only in a state of unity and self-nullification, exactly as it is above in the higher worlds,

ואזי אשוב אל בית אבי שיתגלה ממילא בחי' הענג העליון שהוא בבחי' א"ס ממש למעלה מעלה מהשתלשלות העולמות במדרגות רבות מעלה ומטה וחשך ואור.

then "I shall return to my father's house": the supernal delight, which is truly on the level of the Infinite (Ein Sof), far above the chain of descending worlds with its many rungs, above and below, darkness and light, will be revealed of itself.

משא"כ לגבי עצמותו ומהותו ית' קטן וגדול שוים ממש בלי שינוי וכחשכה כאורה ממש.

Whereas relative to His essence and being, blessed be He, small and great are truly equal, without change, and "darkness is exactly like light."

28 ואז והיה הוי' לי לאלקים כו'. כי הנה כתיב כי שמש ומגן הוי' אלקים שכמו שהמגן הוא נרתק להשמש ומכסה ומסתיר על אור השמש כמו"כ [כמו כן]

And then, "Havayah will be Elokim to me," etc. For it is written, "For a sun and a shield is Havayah Elokim": just as the shield is a sheath for the sun, covering and concealing the light of the sun,

שם אלקים הוא בחי' נרתק לשם הוי" ומכסה ומסתיר עליו להיות נבראים בעלי גבול ונפרדים בפ"ע [בפני עצמו] משא"כ שם הוי" הוא בחי' המשכת אור ה' למטה כו'.

so too the Name Elokim is a sheath for the Name Havayah, covering and concealing it, so that there may be created beings that are limited and separate unto themselves; whereas the Name Havayah is the drawing down of the light of G-d below, etc.

29 והנה כ"ז [כל זה] הוא בבחי' השתלשלות מעלה ומטה וחשך ואור אבל לעתיד שיתגלה בחי' ענג העליון שהוא למעלה מעלה מבחי' ההשתלשלות והוא למעלה מעלה מבחי' שם הוי" ושם אלקים

Now, all this is within the chain of descending worlds, above and below, darkness and light.

ואזי מה שעתה הוא בחי' שם הוי" יהיה אז בחי' אלקים לגבי בחי' ענג העליון הנ"ל

But in the time to come, when the supernal delight will be revealed, which is far above the chain of descending worlds and far above the Name Havayah and the Name Elokim, then what is now the level of the Name Havayah will then be the level of Elokim relative to the supernal delight mentioned above.

ואזי והאבן הזאת אשר שמת מצבה כנ"ל יהיה בית אלקים שיהיה בית וכלי לבחי' אלקים דלעתיד שהוא בחי' הוי" עתה.

And then "this stone which I have set up as a pillar," as mentioned above, "will be a house of Elokim": it will be a house and vessel for the level of Elokim of the time to come, which is the level of Havayah now.

וכל אשר תתן לי הוא לשון עתיד היינו כל עליות שיהיו לעתיד הכל עשר אעשרנו לך בבחי' מעשר כנודע וד"ל [ודי למבין]:

"And all that You will give me" is in the future tense; that is, all the ascents that there will be in the time to come, all of them, "I will surely give a tenth of it to You," in the manner of a tithe, as is known; and this is enough for one who understands.

30 קיצור (א) הנה יעקב המשיך היו"ד ח"ע [חכמה עילאה] לבחי' עקביי וזהו ענין יציאת יעקב מבאר שבע יסוד איי [אימא] לבחי' חרן כדי להעלות בירורי נוגה

Summary. (a) Yaakov drew the yud, supernal Chochmah, down to the level of the heels. And this is the matter of Yaakov's going out from Be'er Sheva, the Yesod of Imma, to the level of Charan, in order to elevate the refinements of nogah;

והיינו מה שלקח מאבני המקום שהם בחי' אותיות דבר ה' המלובשים בדצ"ח [בדומם צומח חי] ועשה מהם אבן אחת הוא בחי' יו"ד שזהו וישם מראשותיו (ע' [עיינן] זהר ח"א [חלק א'] דע"ב ופ' ויצא קנ"א ופ' ויחי רל"א ובמ"ש ע"פ אבן ישראל)

that is, his taking from the stones of the place, which are the letters of the word of G-d encloded in the inanimate, vegetative and animal, and making of them one stone, which is the level of the yud; this is "and he placed [it] at his head" (see Zohar, Part I, folio 72, and Parshas Vayetzei, [folio] 151, and Parshas Vayechi, [folio] 231, and what is explained on the verse "the stone of Israel").

ואח"כ וישם אותה מצבה המשכת בחי' ו' שנמשך מהיו"ד והוא ענין אורייתא מח"נ [מחכמה נפקת] ויצק עליה שמן להיות מה להלן באימה ויראה אף כאן באימה ויראה:

And afterward, "and he set it up as a pillar": the drawing down of the level of the vav, which extends from the yud; and this is the matter of "the Torah comes forth from Chochmah." "And he poured oil on it," so that "just as there [it was] in dread and awe, so here in dread and awe."

(ב) ועי"ז ושבתי בשלום אל בית אבי בחי' יצחק כי אתה אבינו והוא הצחוק והתענוג שיהיה לעי"ל [לעתיד לבוא] מבירורים אלו והיינו ע"י אתכפא ואתהפכא נתברר מבחי' חר"ן ונהפך החי"ת לה"א להיות רנ"ה בחי' תענוג

(b) And through this, "I shall return in peace to my father's house," the level of Yitzchak, "For you are our father"; and this is the laughter and delight that there will be in the time to come from these refinements. That is, through subjugation and transformation, [it] is refined from the level of Charan (חרן), and the ches turns into a hei, to become rinah (רנה), the level of delight.

(ועד"ז בענין יצ"מ [יציאת מצרים] מיצר הגרון ע"ד בחי' חרן נחר גרוני כו' וימררו חיי אבותינו וכשנעשה יצ"מ [יציאת מצרים] הוא בחי' מצה משא"כ חמץ כענין ההפרש בין חרן לרנה):

(And similarly in the matter of the Exodus from Egypt (Mitzrayim): from the strait of the throat (meitzar hagaron), in the manner of the level of Charan, "my throat is parched," etc., "and they embittered the lives of our fathers"; and when the Exodus from Egypt takes place, it is the level of matzah, as opposed to chametz, like the difference between Charan and rinah.)

(ג) וגילוי ענג זה ע"י כי בחי שלום לרחוק ולקרוב ואז שם הוי"ל יהיה רק בבחי' אלקי' לגבי גילוי ההוא ולפיכך האבן הזאת שהיא בחי' המלי' המקבלת משם הוי"ל יהיה בחי' בית אלקים

(c) And the revelation of this delight is through the two levels of peace, "to the far and to the near"; and then the Name Havayah will be only on the level of Elokim relative to that revelation. Therefore "this stone," which is the level of Malchus that receives from the Name Havayah, will be the level of "a house of Elokim."

(וגם י"ל [יש לומר] כיון דלע"ל [דלעתיד לבוא] יאמרו ליצחק כי אתה אבינו ע"כ שייך בחי' זו בשם אלקים וז"ש [וזהו שכתוב] צחוק עשה לי אלקים):

(It may also be said: since in the time to come they will say to Yitzchak, "For you are our father," this level is therefore connected with the Name Elokim; and this is [the meaning of] "Elokim has made laughter for me.")

ביאור על הנ"ל

An Explanation of the Above

1 ביאור על הנ"ל

An explanation of the above.

2 והיה הוי"ה לי לאלקים והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלקים. להבין ענין תפלה ובקשה זו שהוי"ה יהי [יהיה] בבחי' אלקים והאבן בבחי' בית אלקים.

"And Havayah will be to me as Elokim, and this stone, which I have set up as a pillar, shall be a house of Elokim." [We need] to understand the meaning of this prayer and request: that Havayah will be at the level of Elokim, and the stone at the level of a house of Elokim.

וכדי להבין איך תהיה האבן במדרגה גדולה כ"כ [כל כך] להיות מכון ומשכן להשראת קדושה עליונה עד שיהיה חל שם שמים על האבן שתהיה נקי בשם בית אלקים. הנה צריך להבין ענין הפרשה כולה ויצא יעקב כו'

And in order to understand how the stone could be at so great a level as to be an established place and a dwelling for the resting of supernal holiness, to the point that the Name of Heaven would rest upon the stone, so that it would be called by the name "house of Elokim," we must understand the meaning of the whole portion, "And Yaakov went out," etc.

והענין דכתיב צוה ישועות יעקב בחי' יעקב נקרא ישועות

The matter [is this]: it is written, "Command the salvations of Yaakov." The level of Yaakov is called "salvations" (yeshuos).

וביאור מלת ישועות הנה שרש התיבה הוא ש"ע [ש"ע (370)] ושאר אותיות הם נוספות בתיבה כלומר שעי' בחינת יעקב מתגלין ש"ע [ש"ע (370)] נהורין עילאין

And the explanation of the word yeshuos: the root of the word is ש"ע [whose numerical value is 370], and the remaining letters are additions to the word. That is to say, through the level of Yaakov the 370 supernal lights (shin-ayin nehorin ila'in) are revealed.

וגם ש"ע הוא מלשון וישע ה' אל הבל שהוא לשון הפנה דהיינו שכל פינות והמשכות עליונות פונות ונמשכות ע"י בחי' יעקב יו"ד עקב.

And also, ש"ע is from the expression "And Havayah turned to Hevel," which is an expression of turning [toward]. That is, all supernal turnings and drawings-down turn and are drawn down through the level of Yaakov, [which is] yud-akev (a yud [and] a heel).

3 וענין נהורין והמשכות הללו היינו גילוי ההארות והמשכות מאור א"ס עצמו שכשמו כן הוא אין לו סוף כו'.

And the meaning of these lights and drawings-down is the revelation of the illuminations and drawings-down from the Infinite Light (Or Ein Sof) itself, which, as its name is, so it is: it has no end, etc.

ואינו בגדר עלמין כלל וכולא קמיה כלא ממש חשיב ולית מחשב' תפיסא ביה ואין ערוך אליו כו'.

And it is not within the bounds of worlds at all; "all before Him is considered as truly nothing," and "no thought can grasp Him," and there is nothing comparable to Him, etc.

כי מלכותך מלכות כ"ע [כל עלמין] והודו וזיוו על ארץ ושמים כו' זיו והארה בעלמא המתלבש' ומתפשטת בתוך עלמין

For "Your kingship is a kingship over all worlds," and "His glory" and His radiance "is over earth and heaven," etc.: merely a radiance and illumination, which is clothed and spreads within the worlds,

להוות' [להוותם] ולהחיותם להיות חיים וקיימים מאין ליש בבחי' העלם והסתר אור א"ס ב"ה עצמו שלא יבטלו העולמות במציאות ויחזרו להיות אין ואפס כמו שהיו

to bring them into being and to give them life, so that they be living and existing, from nothingness into being, in a manner of concealment and hiding of the Infinite Light, blessed be He, itself, so that the worlds would not be nullified out of existence and return to being nothing and naught, as they were [before];

דהיינו ע"י כמה צמצומים והתלבשות שונות בירידת המדרגות כדרך וסדר ההשתלשלות אבל אור א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו רם ונשא כו' והוא למעלה מעלה מבחינת ההשתלשלות

that is, through many contractions (tzimtzumim) and various enclothelements in the descent of the levels, according to the way and order of the chain of descending worlds (hishtalshelus). But the Infinite Light, blessed be He, in Its essence and Its glory, is exalted and uplifted, etc., and is far, far above the level of hishtalshelus.

וע"י בחי' יעקב יו"ד עקב נמשך אא"ס [אור אין סוף] ב"ה שלמעלה מבחי' ההשתלשלות שיאיר למטה בגילוי הנפש אלקות שבכל א' מישראל להיות גילוי אור א"ס ב"ה ממש על נפשו.

And through the level of Yaakov, yud-akev, the Infinite Light, blessed be He, which is above the level of hishtalshelus, is drawn down, so that it shines below, in a revelation to the G-dly soul that is in each and every Jew, so that there is a revelation of the very Infinite Light, blessed be He, upon his soul.

4 והיינו ע"י שלקח מאבני המקום וישם מראשותיו. אבנים הן אותיות כמ"ש בס"י [בספר יצירה] שני אבנים בונות שתי בתים.

And this is through his having taken "of the stones of the place, and he put [them] at his head." Stones are letters, as it is stated in Sefer Yetzirah: "Two stones build two houses."

והטעם שנקראו אותיות בשם אבנים הוא כי כמו שע"י כמה אבנים נבנה בית לשבת אדם כו' כך ע"י כמה צירופי אותיות נעש"י [נעשית / נעשים] תיבות ומכמה צירופי תיבות נעשה ענין שלם שמתוכו מובן ומושג איזה השכלה והשגה

And the reason that letters are called by the name "stones" is that, just as through a number of stones a house is built for a person to dwell in, etc., so through a number of combinations of letters words are made, and from a number of combinations of words a complete subject is made, from within which some concept and comprehension is understood and grasped.

והרי השכל שורה ומתלבש באותיות הללו וכתפארת אדם לשבת בית ע"י צירופי אבנים

And the intellect rests and is clothed in these letters, just as "with the beauty of a man, to dwell in a house," through combinations of stones.

ועוד טעם אחר כי כמו שהאבנים הם דומם ואין להם ערך ויחוס לאדם הדר בבית שנבנה מהאבנים כך האותיות הן בחי' דומם לגבי השכל השורה ומתלבש בהם ואין להם ערך ויחוס אליו

And there is yet another reason: just as the stones are inanimate and have no comparison or relation to the person who lives in the house built of the stones, so the letters are at the level of the inanimate relative to the intellect that rests and is clothed in them, and have no comparison or relation to it.

ולכן בטלים הם לגבי השכל (ועמ"ש בפ' בראשית בד"ה להבין בתוספת ביאור ענין וייצר)

Therefore they are nullified relative to the intellect. (And see what is written in Parshas Bereishis, in the discourse beginning "To understand, with an additional explanation of the matter of 'And He formed.'")

ולכן נק' הוי' צבאות אות הוא בצבא דילי' [דיליה] שכל העולמות והברואי' [והברואים] נתהוו מבחי' אותיות שבעשרה מאמרות שנברא בהם העולם יהי אור יהי רקיע כו'.

And therefore He is called "Havayah Tzevakos" [Havayah of hosts]: "He is a sign (os) among His host," for all the worlds and the creatures came into being from the level of the letters of the Ten Utterances with which the world was created: "Let there be light," "Let there be a firmament," etc.

וכל צבא השמים העליונים אלף אלפין ורבוא רבבן ולגדודיו אין מספר הם בטלים לגבי אור א"ס ב"ה כבטול האותיות שהן בחי' דומם לגבי השכל

And all the host of the upper heavens, "a thousand thousands and ten thousand times ten thousand," and "to His troops there is no number," are nullified relative to the Infinite Light, blessed be He, like the nullification of the letters, which are at the level of the inanimate, relative to the intellect.

מאחר שהם בחי' גבול ת"ק שנה כו' ונבראים ומחודשים מאין ליש הרי אין ערוך אליו ית'

Since they are at the level of limitation, [a span of] five hundred years, etc., and are created and brought into being anew from nothingness into being, there is no comparison [between them and] Him, may He be blessed.

וכנודע ענין הערך במספר שמספר א' לגבי אלף אלפים כו' יש לו איזה ערך ויחוס

And as is known regarding comparison in number: the number one, relative to a thousand thousands, etc., has some comparison and relation;

משא"כ אליו ית' שהוא א"ס ב"ה אין ערוך כלל ולכן נק' אות הוא בצבא דילי' [דיליה] שכל הצבאות אינן אלא בחי' אות א' לגבי אור א"ס ב"ה.

which is not so with Him, may He be blessed, who is the Infinite One (Ein Sof), blessed be He: there is no comparison at all. And therefore it is said, "He is an os among His host," for all the hosts are nothing but a single letter (os) relative to the Infinite Light, blessed be He.

5 והנה באבני המקום שהם בחי' אותיות כתיב וישם מראשותיו שהגביה והעלה אותם למעלה מעלה מבחי' ההשתלשלי' [ההשתלשלות] דהיינו לבחי' סוכ"ע

Now, concerning "the stones of the place," which are the level of letters, it is written, "and he put [them] at his head": that he raised and elevated them far, far above the level of hishtalshelus, that is, to the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin).

כי לפי שהאותיות הן בחי' דומם לכך יש להם כח ויכולת לעלות למעלה מעלה כנודע שנעוץ תחלתו בסופן דייקא וסוכ"ע הוא כמשל העיגול שממטה נעשה מעלה. וכמ"ש ומתחת זרועות עולם.

For since the letters are at the level of the inanimate, they therefore have the power and ability to rise far, far above, as is known, that "their beginning is wedged in their end," specifically; and sovev kol almin is like the analogy of the circle, in which what is below becomes above. And as it is written, "and beneath are the arms of the world."

6 והנה כתיב ויקח מאבני המקום ולא כל אבני לפי שלא כל האותיות יש להן כח זה אלא אות היו"ד שהוא בחי' כלי לחכמה

Now, it is written, "He took of the stones of the place," and not "all the stones," because not all the letters have this power, but only the letter yud, which is the level of a vessel for Chochmah (wisdom).

וחכמה הוא כח מ"ה [מה] בחי' בטול ולכך שורה שם ומתגלה אור א"ס ב"ה הסוכ"ע כי הוי' בחכמה כו' ואין אור א"ס ב"ה שורה ומתגלה אלא במי שבטל כו'.

And Chochmah is koach mah (the power of "what"), the level of self-nullification (bittul). Therefore the Infinite Light, blessed be He, the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), rests and is revealed there, for "Havayah, with Chochmah," etc.; and the Infinite Light, blessed be He, rests and is revealed only in one who is nullified, etc.

וזהו האבן אשר שם מראשותיו (ועמ"ש ע"פ מאמר הרע"מ [הרע"א מהימנא] פ' כי תשא בענין אבנא למשקל
בה דא י') ואח"כ וישם אותה מצבה

And this is "the stone that he had put at his head." (And see what is written on the saying of the Ra'aya Mehemna in Parshas Ki Sisa concerning "a stone to weigh with: this is yud.") And afterward, "and he set it up as a pillar,"

וכתרגומו ושו"י יתה קמא שהוא כמ"ש קמה אלמתיגם נצבה שמה שהיתה האבן מונחת למטה בארץ
אח"כ הקים אותה והגביה אותה עוד ממטה למעלה

and as the Targum renders it, "and he placed it standing (kama)," which is as it is written, "my sheaf arose (kamah) and also stood upright." That is, whereas the stone had been lying below on the ground, afterward he stood it up and raised it further, from below upward.

והיינו עליי [עלייה] אחר עליי [עלייה] לבחי ומקורות י"ג מדות רחמים עליונים שהן בחי יודיין ווייין כי
מקום יניקת השערה והגומא שלה הוא בחי י' והשערה עצמה שהיא המשכה היא בחי ו'

And this is ascent after ascent, to the level and the sources of the thirteen supernal attributes of mercy, which are the level of yuds [and] vavs; for the place where the hair draws its nourishment, and its follicle, is the level of yud, and the hair itself, which is a drawing-down, is the level of vav.

וזהו וישם מראשותיו וישם אתה מצבה שמתחלה כאשר שם מראשותיו היא בחי יו"ד ואח"כ נעשה
מצבה הוא בחי וא"ו וכל בחי הללו הם בחי העלאה ממטה למעלה

And this is "and he put [them] at his head ... and he set it up as a pillar": at first, when he put it at his head, it is the level of yud; and afterward, when it becomes a pillar, it is the level of vav. And all these levels are levels of elevation from below upward.

והיינו התעלות חכמה שבנפש לאור א"ס ב"ה השורה ומתגלה בה כי הנפש היא בחי נברא ומחודש
מאין ליש בבחי אותיו [אותיות] כו'

That is, the ascent of the Chochmah in the soul to the Infinite Light, blessed be He, which rests and is revealed in it; for the soul is at the level of a being created and brought into being anew from nothingness into being, at the level of letters, etc.

וצריך להעלות ממטה למעלה לאור א"ס ב"ה הסוכ"ע וישוב אל ה' וירחמהו מבחי' י"ג מדות הרחמים והעלאה זו היא בבחי' חכמה דוקא כ"ח מ"ה [מה]:

And one must raise it from below upward, to the Infinite Light, blessed be He, the light that encompasses all worlds: "and let him return to Havayah, and He will have mercy on him," from the level of the thirteen attributes of mercy. And this elevation is specifically through the level of Chochmah, koach mah.

7 הגה"ה [הגהה]

Gloss.

8 לכאורה אינו מובן כי היודי"ן שבת"ד [שבתיקוני דיקנא] הוא גבוה מהוי"ו כמ"ש לעיל כי מקום יניקת השערה והגומא שלה הוא בחי' יו"ד דהיינו מקום יניקתה ממו"ס [ממוחא סתימאה] שהוא הגבה מאד נעלה מהשערות עצמן שהן בחי' ו'.

At first glance this is not understood, for the yuds in the tikkunim (arrangements) of the beard are higher than the vavs, as stated above: the place where the hair draws nourishment, and its follicle, is the level of yud, that is, the place where it draws nourishment from the Mocha Stima'ah (the Hidden Mind), which is exceedingly higher and more exalted than the hairs themselves, which are the level of vav.

9 והרי בחי' וישם אתה מצבה משמע שהוא עלייה אחר עלייה למעלה מבחי' מראשותיו שהוא בחי' יו"ד. וזהו תרתי דסתר.

Yet the level of "and he set it up as a pillar" implies that it is ascent after ascent, higher than the level of "at his head," which is the level of yud. And this is two [statements] that contradict each other.

אך פ"י מראשותיו הוא בחי' חכמה דאצילות ואח"כ וישם אתה מצבה שנעשית בחי' ו' הוא בחי' אבא יונק ממזלא שבחי' השערות דת"ד [דתיקוני דיקנא] שהן ווי"ן גבוה מהיו"ד דח"ע [דחכמה עילאה].

But the explanation is: "at his head" is the level of the Chochmah of Atzilus; and afterward, "and he set it up as a pillar," when it becomes the level of vav, is the level of Abba, who draws nourishment from the Mazla; for the level of the hairs of the tikkunim of the beard, which are vavs, is higher than the yud of Chochmah Ila'ah (supernal Chochmah).

אח"כ ויצק שמן על ראשה היינו המשכה ממו"ס [ממוחא סתימאה] ממש לתוך המזלות כו' ומזה ממש נמשך הגלוי למטה בהלכו' שבתורה שבע"פ [שבעל פה] ששרשן מנימין דמו"ס [דמוחא סתימאה] וע"ז נאמר סלסלה ותרוממך כו':

Afterward, "and he poured oil upon its top": that is, a drawing-down from the Mocha Stima'ah itself into the mazalos, etc. And from this itself the revelation is drawn down below, into the laws of the Oral Torah, whose root is in the strands of the Mocha Stima'ah. And of this it is said, "Exalt her, and she will uplift you," etc.

10 אך אין זה תכלית המכוון רק שאח"כ ויצק שמן על ראשה שמן היינו המשכת חכמה עילאה שהיא התורה ורצונו ית' שנמשכו ע"י בחי' יעקב יו"ד עקב כמ"ש ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל

However, this is not the ultimate intent; rather, [the intent is] that afterward "he poured oil upon its top." Oil is the drawing-down of Chochmah Ila'ah (supernal Chochmah), which is the Torah and His will, may He be blessed, which are drawn down through the level of Yaakov, yud-akev, as it is written, "He established a testimony in Yaakov and set a Torah in Israel":

להיות בעסק התורה שלמטה בגשמיות המחליף פרה בחמור כו' גילוי המשכת חכמה עילאה

that in the study of the Torah below, in physical matters, [as in] "one who exchanges a cow for a donkey," etc., there should be a revelation of the drawing-down of Chochmah Ila'ah.

שכל פרטי הלכות שנפרדו הם יסודתם בהררי קדש עליון חכמה עילאה שכך חייבה חכמתו ורצונו ית'.

For all the details of the laws, which have become separate, have "their foundation in the mountains of holiness" above, in Chochmah Ila'ah, for so His wisdom and will, may He be blessed, determined.

11 ואי לזאת יהי' [יהיה] עסק התורה ג"כ עד"ז להמשיך חכמה עילא' [עילאה] בנפשו ועי"ז נעשה אתכפייא סט"א [סטרא אחרא] ואתהפכא כו'.

Therefore the study of Torah must also be in this manner: to draw Chochmah Ila'ah into one's soul. And through this the sitra achra (the other side) is subdued (iskafya) and transformed (is'hapcha), etc.

ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] מה להלן באימה וביראה אף כאן באימה כו' שתפול על האדם אימה ופחד בעסקו בתורה כמו בשעת קבלתו בהר סיני.

Therefore our Sages, of blessed memory, said: "Just as there [it was] with dread and with awe, so here [it must be] with dread," etc.: that dread and fear should fall upon a person when he occupies himself with the Torah, as at the time it was received at Mount Sinai.

12 והנה שם בהר סיני כל העם ראו את הקולות ואת הלפידים וכו' פנים בפנים דבר ה' עמכם כו'.

Now, there at Mount Sinai, "all the people saw the sounds and the flames," etc.; "face to face Havayah spoke with you," etc.

והאיך ימשיך כל אדם יראה זו עליו בכל זמן אלא כאשר ישים האדם אל לבו שהתורה שהוא לומד היא המשכת חכמה עילאה

And how can every person draw this awe upon himself at all times? Only when a person takes to heart that the Torah he studies is the drawing-down of Chochmah Ila'ah,

ושם שורה ומתגלה אור א"ס ב"ה שלמעלה מעלה מגדר ההשתלשלות וקמיה כחשיכה כאורה מעלה ומטה רוחניות וגשמיות שוין א"כ אין כאן הסתר פנים כלל ע"כ מה להלן כו' הכל שוה.

and there rests and is revealed the Infinite Light, blessed be He, which is far, far above the bounds of the chain of descending worlds (hishtalshelus); and before Him "darkness is as light": above and below, spiritual and physical, are equal. If so, there is no hiding of the Face here at all. Therefore, "just as there," etc.: all is equal.

13 והנה להבין תכלית ירידת יעקב יו"ד עקב להיות הש"ע [הש"ע (370)] נהורין בגילוי למטה וליקח מאבני המקום להעלותם למעלה ולהמשיך אח"כ בחי' שמן הוא בחי' חכמה עילאה מלמעלה למטה.

Now, [we need] to understand the purpose of the descent of Yaakov, yud-akev: that the 370 lights be revealed below, and to take "of the stones of the place" to raise them upward, and afterward to draw down the level of oil, which is the level of Chochmah Ila'ah, from above to below.

וירידה זו הוא מ"ש ויצא יעקב מבאר שבע. באר הוא מקור ומעיין הנובע ז' מדות עליונות לך ה' הגדולה והגבורה כו' שהן בחי' לך בחי' ביטול.

And this descent is what is written, "And Yaakov went out from Be'er Sheva." Be'er (well) is the source and flowing spring of the seven (sheva) supernal attributes, "Yours, Havayah, are the greatness and the might," etc., which are the level of "Yours," the level of self-nullification (bittul).

וילך חרנה חר"ן (ע"ה [עליו השלום]) בגימ' [בגימטריא] גרו"ן רק בחי' גרו"ן היינו כשהקול יוצא כדרכו בלי עכוב וכלי מונע

“And he went toward Charan.” Charan (חר"ן), with the kollel, is numerically equal to garon (גרו"ן, throat). But the level of garon is when the voice goes out in its normal way, without hindrance and without obstruction;

אבל חר"ן אותיות נחר היינו מ"ש יגעתי בקראי נחר גרוני. והיינו כשגובר בו יסוד האש כי הקול כלול אש רוח ומים.

whereas charan has the letters of nichar, as it is written, “I am weary with my crying; my throat is parched (nichar).” And this is when the element of fire prevails in it; for the voice is composed of fire, air and water.

רוח הוא עיקר התפשטות הבל הלב ומים היינו לחלוחית הריאה ואש הוא המחלק את הקול להיות ההפסק להתחלק בה' מוצאות הפה כלי הדבור.

Air is the essential extension of the breath of the heart; water is the moisture of the lung; and fire is what divides the voice, making the pause so that it divides into the five articulations of the mouth, the organs of speech.

14 וכשגובר יסוד האש ביותר הוא המפסיק את הקול עד שאינו יכול לצאת במשך ההעברה כדרכה.

And when the element of fire prevails excessively, it is what interrupts the voice, until it cannot go out in the continuous passage of its normal way.

וכך הוא בחי' חרן היינו בחי' המפסיק את הקול שהוא ההמשכה מחיות ואור א"ס ב"ה

And so is the level of Charan: that is, the level of what interrupts the voice, [the voice] being the drawing-down of the life-force (chayus) and light of the Infinite One, blessed be He;

שלא להיות ההמשכה כדרכה בקדושה דוקא אלא שיש גם לקליפות וס"א [וסטרא אחרא] יניקה ואחיזה בהמשכה זו ואזי נק' בבחי' נאלמתי דומיה שנפסק הקול וההמשכה ונעשה בחי' נפרד

so that the drawing-down is not in its normal way, in holiness alone, but rather the kelipos (husks) and the sitra achra also have nourishment and a hold in this drawing-down. And then it is called by the level of “I was mute with silence,” for the voice and the drawing-down are interrupted, and there comes to be the level of separateness.

ובחי"ז הוא בין בהנהגת העולמות שהוא ענין גלות ישראל ושעבוד מצרים ובכל מחמת תגבורת האש ותוקף הדין

And this level is both in the conduct of the worlds, which is the matter of the exile of Israel and the subjugation in Egypt and Babylon, because of the intensity of the fire and the strength of judgment;

ובין בכל נפש מישראל בעבודת ה' שעסק התורה שלו הוא בבחי' נפרד ולא בבחי' ביטול לאור א"ס ב"ה להיות גילוי חכמתו כו' מחמת תגבורת האש וחמימות שמצד גופו ונפש הבהמית אשר נמשך אחריהם.

and in every Jewish soul, in the service of G-d, when his study of Torah is in a state of separateness and not in a state of self-nullification (bittul) to the Infinite Light, blessed be He, so as to be a revelation of His wisdom, etc., because of the intensity of the fire and heat that come from his body and the animal soul, which he is drawn after.

אך הנה תכלית ירידה זו של בחי' יעקב מאגרא רמה מבאר שבע מקו' מדות העליונות שהן ביטול אליו ית' לך ה' הגדולה כו' לבירא עמיקתא מקום החרן המפסיק ומעכב את קול ההמשכה להיות בחי' נפרד. הוא כדי להיות אתכפיא ואתהפכא

But the purpose of this descent of the level of Yaakov "from a lofty peak," from Be'er Sheva, the source of the supernal attributes, which are self-nullification to Him, may He be blessed ("Yours, Havayah, is the greatness," etc.), "to a deep pit," the place of Charan, which interrupts and holds back the voice of the drawing-down so that it becomes the level of separateness, is in order that there be subjugation (iskafya) and transformation (is'hapcha).

ואזי נעשה מחרן רנה כי החי"ת נפסק ונעשה ה"א. כמ"ש בזהר ע"פ גער חית קנה שמחמץ נעשה מצה.

And then from Charan (חרן) is made rinah (רנה, joyous song), for the ches is broken open and becomes a hei, as it is stated in the Zohar on the verse "Rebuke the beast (chayas) of the reeds," that from chametz (חמץ) is made matzah (מצה).

15 וזהו ושבתי בשלום אל בית אבי ושבתי מחר"ן. אל בית אבי זהו בחי' יצחק ויצחק נק' ע"ש [על שם] צחק עשה לי אלקים

And this is "and I shall return in peace to my father's house": "and I shall return" from Charan. "To my father's house": this is the level of Yitzchak; and Yitzchak is so called on account of "G-d has made laughter (tzechok) for me,"

והוא בחי' רנ"ה שנעשה מחר"ן וכתוב כל השומע יצחק לי יצחק הוא לשון עתיד דהיינו בביאת המשיח
 כ"ב [במהרה בימינו] שאז אהפוך אל עמים וגו'

and it is the level of rinah, which is made from Charan. And it is written, "whoever hears will laugh (yitzchak) for me": yitzchak is in the future tense, that is, at the coming of Mashiach, speedily in our days, for then "I will transform the peoples," etc.

דכד אתכפייא ואתהפכא אזי נעשה בחי' צחוק וחדוה כמו עד"מ צחוק המלך והשרי' מענין התהפכות
 דבר רחוק וזר כמו מצפור מדברת שזהו דבר חידוש משא"כ מאדם המדבר שדרכו בכך לא שייך צחוק.

For when [the sitra achra] is subdued and transformed, then there comes to be the level of laughter and joy; as, by way of analogy, the laughter of the king and the ministers at the transformation of something remote and strange, as from a bird that speaks, which is a novelty; whereas with a man who speaks, whose way is to do so, laughter does not apply.

16 ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] במקום שבע"ת [שבעלי תשובה] עומדין כו' משום דאתהפכא חשוכא
 כו'. וגם ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] אם ישראל עושין תשובה נגאלין כו' שזהו תכלית ביאת המשיח
 להיו' [להיות] הצחוק והחדוה כד אתכפייא סט"א [סטרא אחרא] ואתהפכא חשוכא לנהורא.

Therefore our Sages, of blessed memory, said, "In the place where baalei teshuvah (returnees) stand," etc., because darkness is transformed, etc. And our Sages, of blessed memory, also said, "If Israel do teshuvah, they are redeemed," etc.; for this is the purpose of the coming of Mashiach: that there be the laughter and joy, when the sitra achra is subdued and darkness is transformed into light.

וזהו מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] שלעתיד יאמרו על יצחק כי אתה אבינו שתכלית ירידת הנשמה
 בגוף בעוה"ז ותכלית ירידת ישראל בגלות ושעבוד ודוחק פרנסה הוא כדי שיעלו ויבאו ויגיעו לבחי'
 יצחק הוא הצחוק והחדוה כו':

And this is [the meaning of] the saying of our Sages, of blessed memory, that in the future they will say to Yitzchak, "For you are our father"; for the purpose of the descent of the soul into the body in this world, and the purpose of the descent of Israel into exile and subjugation and the pressure of earning a livelihood, is so that they will ascend and come and reach the level of Yitzchak, which is laughter and joy, etc.

17 אך כיצד ישוב מבחי' חרן לבחי' יצחק הנ"ל הנה לזה אמר הכתוב בשלום כי שלום הוא המהבר ומקשר ב' הפכים

But how does one return from the level of Charan to the level of Yitzchak mentioned above? For this the verse says, "in peace"; for peace is what joins and binds two opposites,

כמ"ש עושה שלום במרומיו בין מיכאל כו' שלום לרחוק שנעשה קרוב כו' ובשלום ב' שלום ממטה למעלה וממעלה למטה כמ"ש במ"א.

as it is written, "He makes peace in His heights," between Michael, etc.; "Peace, peace to the far," who becomes near, etc. And beshalom (in peace) is two [kinds of] peace, from below upward and from above downward, as explained elsewhere.

18 והנה כשיתגלה הצחוק העליון לעתיד כד אתכפא ואתהפכא דהיינו שלא יהיה שליטה ויניקה לקליפות וסט"א [וסטרא אחרא] כלל וכמ"ש ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ. אזי יזדכך חומריות העולם וגסותו שלא יהיה בבחי' יש ודבר נפרד בפ"ע [בפני עצמו] רק הכל יוכלל בבחי' אין

Now, when the supernal laughter is revealed in the future, when [the sitra achra] is subdued and transformed, that is, when the kelipos and the sitra achra will have no dominion or nourishment at all, as it is written, "And I will remove the spirit of impurity from the earth," then the materiality and coarseness of the world will be refined, so that it will not be at the level of something (yesh), a thing separate unto itself; rather, all will be included in the level of nothing (ayin).

כי זהו תכלית בריאת העולמות מאין ליש כדי לאהפכא מבחי' יש לבחי' אין ואזי והיה הוי' לי לאלקים.

For this is the purpose of the creation of the worlds from nothing into something: in order to transform [them] from the level of yesh to the level of ayin. And then, "Havayah will be to me as Elokim."

כי הנה אלקי' היינו ההעלם והצמצוי להיות העולמות נבראים מאין ליש

For Elokim is the concealment and the contraction (tzimtzum), so that the worlds are created from nothing into something;

והוי"ה היינו בחינת פנימיות אור א"ס ב"ה המחי' [המחיה] ומהוה כו'

and Havayah is the level of the inner dimension (pnimiyus) of the Infinite Light, blessed be He, which gives life and brings into being, etc.

וכמ"ש כי שמש ומגן הוי"ה אלקים שאלק"י נעשה בחי' מגן לשם הוי"ה שהוא בבחי' השמש כו'.

As it is written, "For a sun and a shield is Havayah Elokim": Elokim becomes the level of a shield for the Name Havayah, which is at the level of the sun, etc.

אך כל זה הוא בבחינת ההשתלשלות וירידת המדרגות שהוא בבחי' זיו והארה שמאור א"ס ב"ה להוות ולהחיות נבראים כסדר ירידת השתלשלות המדרגות מדרגה אחר מדרגה.

But all this is in the realm of the chain of descending worlds (hishtalshelus) and the descent of the levels, which is at the level of a radiance and illumination from the Infinite Light, blessed be He, to bring created beings into being and give them life according to the order of the descending chain of levels, level after level;

שמדרגות עליונים מקבלים אור היותר עליון ורוחני כו' וכל מה שלמטה מטה מתצמצם ומתלבש כו'.

for the upper levels receive the most sublime and spiritual light, etc., and whatever is lower and lower is contracted and clothed, etc.

אבל לע"ל [לעתיד לבוא] כשיתגלה הצחוק העליון שהוא מבחי' אתהפכא כו' יהיה גילוי אא"ס [אור אין סוף] ב"ה בעצמו ובכבודו שלמעלה מעלה מבחינת השתלשלות

But in the time to come, when the supernal laughter is revealed, which is from the level of transformation, etc., there will be a revelation of the Infinite Light, blessed be He, in Its essence and Its glory, which is far, far above the level of hishtalshelus.

כי עין בעין יראו כו' וראו כל בשר כו' ובאו במערות צורים ובמחילות עפר מפני פחד ה' וגו'.

For "eye to eye they will see," etc.; "and all flesh will see," etc.; "and they will enter the caves of the rocks and the holes of the dust, from before the terror of Havayah," etc.

19 ואז יהי [יהיה] בחי' הוי"ה שהוא אור א"ס ב"ה הנמשך ומתפשט להתלבש בתוך עלמין בסדר ההשתלשלות. נחשב בחי' אלקים דהיינו בחי' צמצום

And then the level of Havayah, which is the Infinite Light, blessed be He, that is drawn down and spreads to be clothed within the worlds in the order of hishtalshelus, will be considered the level of Elokim, that is, the level of contraction;

שבאמת אין זה אלא זיו והארה מצומצמת לגבי אור א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו שלפניו מעלה ומטה שוין וכחשיכה כאורה.

for in truth it is nothing but a contracted radiance and illumination compared to the Infinite Light, blessed be He, in Its essence and Its glory, before which above and below are equal, and "darkness is as light."

20 והאכן הזאת אשר שמתני מצבה הוא בחינת יו"ד כלי החכמה שמבחי' אותיות בחי' דומם דהיינו בחי' התהוות מאין ליש

"And this stone, which I have set up as a pillar": this is the level of yud, the vessel of Chochmah, which is from the level of letters, the level of the inanimate, that is, the level of coming into being from nothing into something.

רק לפי אשר שמתני מצבה שהגבהתי והעליתי כו' לכך יהי' [יהיה] לה כח ויכולת להיות בית אלקים שיהיה בחי' אלקים זה שהוא אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה שבתוך עלמין שורה ומתגלה בבחי' אותיות הללו והאותיות תהיינה בבחי' משכן ומכון לשבתו ית'.

But since "I have set [it] up as a pillar," for I raised and elevated [it], etc., therefore it will have the power and ability to be a "house of Elokim": that this level of Elokim, which is the Infinite Light, blessed be He, that is within the worlds, will rest and be revealed in these letters, and the letters will be a dwelling and an established place for His abode, may He be blessed.

21 וכל זה הוא ע"י בחי' יעקב יו"ד עקב צוה ישועות יעקב גילוי הש"ע [הש"ע (370)] נהורין שבהן וע"י נזכה לכל בחי' האלו. וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך.

And all this is through the level of Yaakov, yud-akev: "Command the salvations of Yaakov," the revelation of the 370 lights that are in them; and through this we will merit all these levels. "And of all that You give me, I will tithe, tithe it (aser a'srenu) to You."

הענין הוא כי הנה נודע שיהיה עילוי אחר עילוי לאין קץ ימות המשיח ותחיה"מ [ותחיית המתים] כמה שמיטין ויובלות כו' וכל עילוי גדול מחבירו.

The matter is this: it is known that there will be elevation after elevation without end, [in] the days of Mashiach and the Resurrection of the Dead, many Shemitah cycles and Jubilees, etc., and each elevation greater than the other.

אך קודם העילוי שאחר העילוי צריך להיות [להיות] נשאר מעילוי הראשון בבחי' אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] לאתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שבעילוי הב' ואתעדל"ת [אתערותא דלתתא] זו הנשארת מן העילוי הראשון נק' בחי' מעשר.

But before the elevation that comes after [each] elevation, there must remain from the first elevation [something] in the manner of an arousal from below, for the arousal from above that is in the second elevation; and this arousal from below that remains from the first elevation is called the level of maaser (the tithe).

22 וז"ש [וזהו שכתוב] וכל אשר תתן לי לעתיד דהיינו כל העליות שיהיה עד אין קץ עשר אעשרנו ויהי' [ויהיה] הרבה מעשרות לכל עילוי בחי' מעשר בפ"ע [בפני עצמו] ותמיד עשר אעשרנו עד שיגיע לך לבחי' אור א"ס ב"ה עצמו

And this is what is written, "And of all that You give me," in the future, that is, all the ascents that there will be without end, "I will tithe, tithe it": there will be many tithes, for each ascent a level of tithe of its own, and always "I will tithe, tithe it," until it reaches "to You," to the level of the Infinite Light, blessed be He, itself.

וכמו שהוא ית' א"ס כך יהיו עליות עד א"ס והכל ע"י בחי' יעקב יו"ד עקב כו' כנ"ל

And just as He, may He be blessed, is infinite, so there will be ascents without end; and all is through the level of Yaakov, yud-akev, etc., as [explained] above.

וד"ל [ודי למבין]: (ובענין מ"ש בפ" עשר אעשרנו ואתעדל"ת [אתערותא דלתתא] זו כו' נק' בחי' מעשר כו'. נראה כי הכתר הוא הממוצע בין עולם העליון לעולם התחתון שהוא סוף בחי' עליונה ומקור וראש לבחי' תחתונה כמו מלכות דאצי' כתר לבריאה ומלכות דבריאה כתר ליצירה כו'.

And this suffices for one who understands. (And regarding what was said in explaining "I will tithe, tithe it," that this arousal from below, etc., is called the level of the tithe, etc.: it appears that Keser (the Crown) is the intermediary between an upper world and a lower world, for it is the end of the upper level and the source and head of the lower level, as Malchus (sovereignty) of Atzilus is Keser to Beriah, and Malchus of Beriah is Keser to Yetzirah, etc.

ולכן הנה להיות עליית העולמות שיתעלה העשייה בקדושי [בקדושה / בקדושת] היצירה ממש הוא ע"י אמצעות הכתר דעשייה שהוא בחי' מעשר מע"ס [מעשר ספירות] דעשי' [דעשייה].

And therefore, for the ascent of the worlds, so that Asiyah be elevated into the very holiness of Yetzirah, it is through the medium of the Keser of Asiyah, which is the level of a tithe of the ten Sefiros of Asiyah.

והענין כי כתר הוא לשון שתיקה כמו כתר לי זעיר. ושתיקה הוא בחינת בטול וע"ז נאמר יונת אלם כו'. והוא בחינת בעמדם תרפינה כנפיהן.

The explanation is that keser is an expression of silence, as in "Wait (kaser) for me a little." And silence is the level of self-nullification (bittul), and of this it is said, "the silent dove," etc. And it is the level of "when they stood, they let down their wings."

וע"ז בטול זה יוכל להתעלות אח"כ ליצירה כי א"א להיות עלי' [עלייה] ממהות למהות כי אם שיוכלל תחלה בבחי' אין ממש וזהו ענין העמוד שבין ג"ע [גן עדן] התחתון לג"ע [לגן עדן] העליון כו'.

And through this self-nullification it is able afterward to rise to Yetzirah; for it is impossible for there to be an ascent from one essence to another essence unless it is first absorbed into the level of actual nothing (ayin). And this is the matter of the pillar that is between the lower Gan Eden and the upper Gan Eden, etc.

וכמו צמיחת התבואה מזרע הנזרע בארץ הוא ע"י שמתחלה מתבטל מהות הזרע ונעשה בחי' אין רק שנשאר כחו בכח הצומח וע"ז אח"כ נעשה הגידול נפלא יותר מהיש שהי' [שהיה] תחלה כו'.

And [it is] like the sprouting of grain from a seed sown in the earth, which comes about through the essence of the seed first being nullified and becoming the level of nothing, except that its power remains in the power of growth; and through this, afterward, the growth becomes more wondrous than the something that was at first, etc.

ועד"ז עלי' [עלייה] יצירה בבריאה צ"ל תחלה בבחינת בטול ואין והוא בחי' כתר דיצירה כו' וזהו ענין אשר שם שמות בארץ בחי' וחד הרוב

And similarly, the ascent of Yetzirah into Beriah must first be in the level of self-nullification and nothingness, and this is the level of the Keser of Yetzirah, etc. And this is the matter of "Who has made desolations in the earth," the level of "and one [thousand years] desolate."

ומה שהוא בבחי' אלף השביעי ולא בבחי' עשירית היינו כי היכל ק"ק [קדש הקדשים] שהוא היכל השביעי כולל ג"ר [גי ראשונות] אבל עיקר העליי' [העלייה] ע"י הכתר כו'. וע"ד זה יש עליות אין קץ.

And that it is at the level of the seventh thousand and not at the level of a tenth is because the Heichal (chamber) of the Holy of Holies, which is the seventh heichal, includes the first three [Se-firos]; but the main ascent is through Keser, etc. And in this manner there are ascents without end.

ומ"ש עשר אעשרנו ב' עישורין היינו כי הכתר כלול מ' פרצופין עתיק וא"א כו' שהוא בחי' תחתונה שבמאציל ושרש הנאצלים כו' וב' בחי' אלו יחד נק' חומש כמ"ש ונתתם חמישית לפרעה כמ"ש במ"א):

And what it says, "I will tithe, tithe it," two tithes, is because Keser is composed of two partzufim (configurations), Atik and Arich Anpin, etc., being the lowest level of the Emanator and the root of the emanated beings, etc.; and these two levels together are called a fifth, as it is written, "and you shall give a fifth to Pharaoh," as explained elsewhere.)

וללכן שתי בנות וגו'

And Lavan Had Two Daughters

1 וללכן שתי בנות וגו'. הנה לאה ורחל הם אותיות המחשבה ואותיות הדבור. שהם עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא (עיין לקמן בד"ה בכ"ה בכסליו בפ"י ושם ה' קטנה רחל)

“And Lavan had two daughters,” etc. Now, Leah and Rachel are the letters of thought and the letters of speech, which are the hidden world (alma de'iskasya) and the revealed world (alma de'is-galya). (See below, in the discourse beginning “On the twenty-fifth of Kislev,” in the explanation of “and the name of the younger (haketanah) was Rachel,” [read as] the small hei (hei ketanah): Rachel.)

וזהו ענין בארצות החיים. ב' ארצות. שכזמן שבהמ"ק [שבית המקדש] היה קיים היו שני הבחינות מאירים בא"י [בארץ ישראל].

This is the meaning of “in the lands of the living”: two lands. For when the Holy Temple stood, both levels shone in the Land of Israel.

והעיקר היה בחי' רחל (שנקראת עקרת הבית) כי המחשבה מתלבשת בתוך הדבור והדבור היה מתגלה.

And the main one was the level of Rachel (who is called akeres habayis, “the mainstay of the house”), for thought is en clothed within speech, and speech was revealed.

ולפי שרחל שהוא בחי' הדבור הוא עלמא דאתגליא לכך היה אז בא"י [בארץ ישראל] גילוי אלקותו ית' שהיו חכמים גדולים בעלי רוח"ק [רוח הקודש] ונביאים (וכמו שפרש"י [שפירש רש"י / שפירוש רש"י] גבי יונה ויחזקאל שאין הנבואה שורה אלא בא"י [בארץ ישראל])

And since Rachel, who is the level of speech, is the revealed world, there was therefore at that time in the Land of Israel a revelation of His G-dliness, may He be blessed: there were great sages who possessed the holy spirit, and prophets (as Rashi explains concerning Yonah and Yechezkel, that prophecy rests only in the Land of Israel).

ובפרט בהמ"ק [בית המקדש] והשראת השכינה בקה"ק [בקדש הקדשים] ואורים ותומים ועבודת הקרבנות שהי' [שהיה] יורד אש שלמעלה. משא"כ אחר חורבן בהמ"ק [בית המקדש] שגלו ישראל וגלתה עמהם השכינה.

And in particular [there were] the Holy Temple, and the dwelling of the Shechinah (Divine Presence) in the Holy of Holies, and the Urim and Tumim, and the service of the offerings, when fire from above would descend. This is not so after the destruction of the Holy Temple, when Israel went into exile and the Shechinah went into exile with them.

שהיא בחי' רחל שהיא בבחי' גלות בעי' [בשבעים] שרי' ואינה מאירה כלל מערך הגלוי שהיתה מאירה בזמן הבית שהי' [שהיה] הדבור מתגלה משא"כ עכשיו כתיב כרחל לפני גוזזי נאלמה.

[The Shechinah] is the level of Rachel, who is in a state of exile among the seventy princes and does not shine at all in comparison with the revelation with which she shone in the time of the Temple, when speech was revealed; whereas now it is written, "Like a ewe [rachel] before her shearers, she is mute."

והעבודה היא בדרך בירורים כו' (וכמ"ש ע"פ במדבר סיני) ומ"מ נשאר מאיר בא"י [בארץ ישראל] בחי' לאה והיא מדרגה יותר גבוה מבחי' רחל וכמשל המחשבה שהיא רוחניות ונעלית מן הדבור

And the divine service is by way of refinements (beirurim), etc. (as is explained on "In the wilderness of Sinai"). Nevertheless, the level of Leah remains shining in the Land of Israel, and she is a higher rank than the level of Rachel, as in the analogy of thought, which is spiritual and loftier than speech

(שהיא אינה בגלות כי רחל נק' מ"ם פתוחה שיש ממנה פתח ומבוא ליניקת החיצונים בזמן הגלות משא"כ מבחי' מ"ם סתומה. ושם הוא שרש לאה עיין בזהר ר"פ תרומה דף קכ"ו ב' ודף קכ"ז)

(for she is not in exile: Rachel is called the open mem, from which there is an opening and an entrance for the external forces to draw nourishment during the time of exile; this is not so with the level of the closed mem, and there is the root of Leah. See the Zohar, at the beginning of Parshas Terumah, page 126b and page 127).

אך לפי שהוא עלמא דאתכסיא והעלם לכך אין הגילוי אלקות עכשיו בא"י [בארץ ישראל] מערך הגילוי שהי' [שהיה] בזמן בהמ"ק [בית המקדש] קיים.

But because it is the hidden world, and concealment, the revelation of G-dliness in the Land of Israel now is therefore not comparable to the revelation there was when the Holy Temple stood.

ומ"מ הצדיקים הגדולים אשר בארץ יכולים להשיג עכשיו בא"י [בארץ ישראל] השגות עליונות יותר אפי' [אפילו] ממה שהשיגו צדיקים כמותם בזמן הבית (מאחר שההשגה היא בבחי' מחשבה עליונה כמו שהיא עדיין למעלה מהתלכשות בעולם הדבור)

Nevertheless, the great tzaddikim who are in the Land can now attain, in the Land of Israel, apprehensions higher even than what tzaddikim like them attained in the time of the Temple (since the apprehension is in the level of supernal thought as it still is, above its enclothement in the world of speech).

וכמו האר"י [האלקי רבי יצחק] ז"ל [זכרונו לברכה / זכרונום לברכה] שהשיג השגות עצומות מה שלא השיגו צדיקים גדולים בדורות הקדמונים.

So it was with the Arizal, who attained tremendous apprehensions that great tzaddikim in earlier generations had not attained.

ולהבין מ"ש כי שנואה לאה כו'. הרי יעקב השיג ודאי בעלמ' [בעלמא] דאתכסי'.

Now, to understand what is written, "that Leah was hated," etc.: after all, Yaakov certainly apprehended the hidden world!

אך הענין כי יעקב נקי בריח התיכון המכריח מן הקצה אל הקצה. פי' שהוא הממשיך אור א"ס ב"ה מן הקצה עליונה (היינו הקו הבוקע החלל כמ"ש במ"א) מבחי' כתר למטה ולכן נאמר בו תוספת וי"ו ואלקי יעקב.

But the explanation is that Yaakov is called "the middle bar, which runs through from end to end." That is to say, he is the one who draws the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, from the upper end (that is, the kav (line of light) that pierces the vacated space, as is explained elsewhere), from the level of Keser (the Crown), downward; and therefore an additional vav is said of him: "and the G-d of Yaakov."

וכן והנורא שמייחד ומחבר חו"ג [חסד וגבורה] ע"י המשכת והארת האין והיינו ע"י בחי' בטול. וכל ההמשכו' שלו הוא עד הקצה התחתונה. דהיינו בבחי' מלכות עלמא דאתגלייא.

Likewise "and the awesome," for he unites and joins Chesed (kindness) and Gevurah (restraint) through the drawing down and illumination of the Ayin [the Nothing], that is, through the level of self-nullification (bittul). And all his drawing down reaches to the lower end, that is, into the level of Malchus (sovereignty), the revealed world.

וזהו ויאהב (יעקב) גם את רחל מלאה שכל תשוקתו היה להיות גילוי אור א"ס ב"ה למטה בעלמא דאתגליא שעייז יוכלו הכל לקבל משא"כ מבחי' עלמא דאתכסיא כו'

This is [the meaning of] “and he (Yaakov) loved Rachel also more than Leah”: his entire yearning was that there be a revelation of the Infinite Light, blessed be He, below, in the revealed world, since through this everyone would be able to receive, which is not so from the level of the hidden world, etc.

ולכן כתיב וישק יעקב לרחל על דרך שנקוד על וישקהו

And therefore it is written, “And Yaakov kissed Rachel,” in the manner of [what is said of] the dotted word “and he kissed him”:

דהיינו שבחי' חב"ד [חכמה בינה ודעת] שהוא זיווג נשיקין ואתדבקו' רוחא ברוחא עד"מ הנשיקין שבאין מפנימית האהבה (עמ"ש במ"א ע"פ ישקני מנשיקות וע"פ אמצאך בחוץ אשקך) וגם בחי' זו המשיך ברחל.

that is, the level of Chochmah (wisdom), Binah (understanding) and Daas (knowledge), which is the union of kisses and the cleaving of spirit to spirit, as in the analogy of kisses that come from the inner dimension (pnimiyus) of love (see what is explained elsewhere on “Let him kiss me with the kisses” and on “I would find you outside, I would kiss you”); this level, too, he drew into Rachel.

וז"ש [וזהו שכתוב] אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה כי לבן הוא בחי' לובן העליון מקור החסדים שכולו רחמים פשוטים דלית שמאלא בהאי עתיקא

And this is what is written, “I will serve you seven years for Rachel, your younger daughter.” For Lavan is the level of the supernal whiteness (loven), the source of the kindnesses (chasadim), which is entirely simple compassion, for “there is no left side in this Atika [the Ancient One]”;

רק שלמטה נשפל בלבן גשמי ומ"מ כתיב כלו הפך לבן טהור הוא אפי' [אפילו] הנגע כו' ועל לבן כתיב וישכם לבן בבקר שבכ"י [שבכל יום] מתגבר ונמשך אור החסד עליון.

only that below, it was lowered into a physical Lavan. Nevertheless, it is written, “it has all turned white; he is pure,” even the affliction, etc. And of Lavan it is written, “And Lavan rose early in the morning,” for every day the light of the supernal Chesed prevails and is drawn down.

2 וינשק לבניו ובנותיו שנמשך בכל פרצופי האצ"י זכרים ונקבות. ואח"כ ולכן שב למקומו למעלה מעלה ויעקב הלך לדרכו להמשיך בחינת לוכן העליון הנ"ל למטה מטה ברחל בתו הקטנה בחי' דבור כו'.

"And he kissed his sons and his daughters": [meaning] that it is drawn into all the configurations (partzufim) of the World of Atzilus (Emanation), male and female. And afterward, "and Lavan returned to his place," higher and higher, "and Yaakov went on his way," to draw the level of the supernal whiteness mentioned above lower and lower, into Rachel, his younger daughter, the level of speech, etc.

ולכן היתה רחל עקרה כי ההולדה מבחי' הדבור הוא להיות הגילוי כבי"ע וא"א להיות הולדה וגילוי כבי"ע שהרי הנבראים הם נפרדים וא"א להתגלות להם בחי' לוכן העליון הנ"ל.

And therefore Rachel was barren, because birth from the level of speech means that there be revelation in the Worlds of Beriah, Yetzirah and Asiyah; and it is impossible for there to be birth and revelation in Beriah, Yetzirah and Asiyah, since the created beings are separate, and it is impossible for the level of the supernal whiteness mentioned above to be revealed to them.

(ומש"ל [ומה שכתוב לעיל] דרחל נקי' עלמא דאתגלייא מ"מ להיות הגילוי ע"ד בחי' לידה הוא קשה ביותר כו' ויש חילוק גדול בין שארי השפעות לבחי' לידה שהוא גילוי עליון יותר ועמ"ש בזהר פ' פנחס דרמ"ט)

(And as for what was said above, that Rachel is called the revealed world: nevertheless, for the revelation to be in the manner of the level of birth is exceedingly difficult, etc. There is a great difference between other kinds of influence and the level of birth, which is a higher revelation. See what is written in the Zohar, Parshas Pinchas, page 249.)

אבל לאה שהיא המחשבה ילדה ששה בנים שהם הספ"י [הספירה / הספירות] שבאצ"י עצמו ששם היה שרש השבטים ולכן נקי' שבטי יה.

But Leah, who is thought, bore six sons, who are the Sefiros in Atzilus itself, for that is where the root of the tribes was; and therefore they are called "the tribes of Yah."

יהודה הפעם אודה בחי' בטול והודאה הרי הוא נמשך ומסתעף מן המחשבה דוקא.

Yehudah, "this time I will acknowledge (odeh)," is the level of self-nullification (bittul) and acknowledgment, which is drawn and branches out specifically from thought.

וכן ראובן ושמעון ראייה ושמיעה הוא ג"כ למעלה מבחי' הדבור אלא מן המחשבה הן נמשכים כו' (כמ"ש במ"א ע"פ יהודה אתה כו')

Likewise Reuven and Shimon, sight and hearing, are also above the level of speech; rather, they are drawn from thought, etc. (as is explained elsewhere on "Yehudah, you," etc.).

וגם לוי שהוא בחי' התקשרות כמ"ש הפעם ילוה כו' נמשך ונולד ג"כ מן המחשבה

And also Levi, who is the level of attachment, as it is written, "This time [my husband] will be attached (yilaveh)," etc., is also drawn and born from thought,

כנראה בחוש במי שהוא בעל מחשבה שאינו מרגיש כלל בעסקים החולפים לפניו מחמת גודל התקשרות שיש לו בהמחשבה.

as is seen plainly in a person of thought, who does not feel at all the affairs passing before him, because of the greatness of the attachment he has to the thought.

וכמ"ש במדרש בעובדא דר' [דרבין] חייא רבה. וכן גבי רבא (בפ' אר"ע [אמר רבי עקיבא]) דהוה מעיין בשמעתי [בשמעתיה] כו'.

And as is related in the Midrash in the incident of Rabbi Chiya Rabbah; and likewise concerning Rava (in the chapter "Rabbi Akiva said"), who was delving into his study, etc.

ולכן יצא ממנו משה שהיה כבד פה וכבד לשון דהיינו שלגודל התקשרותו בבחי' בטול ונחנו מה לא היה יכול להיות משפיע כו' שהיא בחי' הדבור כו'

And therefore Moshe came from him, who was "heavy of mouth and heavy of tongue": that is, because of the greatness of his attachment in the level of self-nullification, "and what are we," he could not be one who imparts, etc., which is the level of speech, etc.

ועיקר ההפרש בין התקשרות דלוי שהוא בחי' בטול ובין הודיה דיהודה שהוא ג"כ בחי' בטול הוא כי יהודה הוא בחי' הבטול בגילוי כענין מודים שכורע ומשתחוה

And the main difference between the attachment of Levi, which is the level of self-nullification, and the acknowledgment of Yehudah, which is also the level of self-nullification, is that Yehudah is the level of self-nullification in revealed form, like [the blessing of] Modim, when one bends and bows down.

ולכן יצאו ממנו מלכי בית דוד שבטולם הוא בחי' הבטול שבהתגלות וחיצוניות.

And therefore the kings of the House of David came from him, whose self-nullification is the self-nullification that is in revelation and in the outer dimension (chitzoniyus).

אבל לוי שהוא בחי' ההתקשרות והבטול בפנימיותו ועצמותו הגם שבחיצוניות אינו נגלה כלל וכענין בטול דצבא השמים לך משתחווים שההשתחואה של המלאכים אינו ענין השתחואה גשמיות אלא שמשתחוה ובטל בהשגתו ברוחניות

But Levi is the level of attachment and self-nullification in his inner dimension (pnimiyus) and his essence, even though outwardly it is not revealed at all, like the self-nullification of "the host of heaven bows to You": the bowing of the angels is not a matter of physical bowing; rather, [each] bows and is nullified in its apprehension, spiritually.

ולכן יצא ממנו משה (ועמ"ש במ"א ההפרש בין משה ואליהו שהוא גם כן עד"ז) ואח"כ ותעמוד מלדת שלא היה יכול להיות בחי' גילוי עוד.

And therefore Moshe came from him (and see what is explained elsewhere about the difference between Moshe and Eliyahu, which is also along these lines). And afterward, "and she stopped bearing," for there could no longer be a level of revelation.

(ועמ"ש ע"פ טובה הארץ מאד מאד דענין דור המדבר שהיה מבחי' לאה עולם המחשבה וטענו למה צריכים לירד בבחי' עולם הדבור שהוא בחי' מלי' ארץ תתאה לקיים המצות בדבור ובמעשה הלא זה אפשר לקיים גם ע"י התומ"צ [התורה ומצות] ברוחניות דהיינו ע"י המחשבה כו')

(And see what is explained on "The land is very, very good," that the matter of the generation of the wilderness was that it was of the level of Leah, the world of thought; and they argued: why must we descend into the level of the world of speech, which is the level of Malchus (sovereignty), the lower earth, to fulfill the mitzvos in speech and in action? Is it not possible to fulfill this also through Torah and mitzvos in spirituality, that is, through thought, etc.?)

אך באמת היו בטעות גדול דע"י דבור ומעשה דוקא נמשך גילוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ביתר שאת לאין קץ כי נעוץ סופן בתחלתן כו' ומרבע"ה [ומשה רבינו עליו השלום] התפלל תקט"ו תפלות ליכנס לארץ כו'.

But in truth they were in great error, for specifically through speech and action a revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, is drawn down with an infinitely greater excellence, for "their end is embedded in their beginning," etc. And Moshe Rabbeinu, peace be upon him, prayed five hundred and fifteen prayers to enter the Land, etc.

ועפ"ז [ועל פי זה] יובן עוד ענין ויאהב יעקב את רחל דוקא שהיא בחי' דבור ומעשה כי שנואה לאה ההפך מכוונת דור המדבר.

And according to this, one will further understand the matter of "and Yaakov loved Rachel" specifically, she being the level of speech and action, and "that Leah was hated": the opposite of the intention of the generation of the wilderness.

ואמנם צריך ביאור מ"ש לאה הפעם ילוה אישי אלי דוקא דודאי לא עלה על דעתה לאפוקי מבחי' דבור ומעשה.

However, what Leah said, "This time my husband will be attached to me," specifically, requires explanation, for it surely did not occur to her to exclude the level of speech and action.

אלא הענין כי באמת צ"ל ב' הבחי' מודו"מ [מחשבה דבור ומעשה] דהא בלא הא לא סגי ועמ"ש במ"א בענין לויתן ושור הבר שהוא ג"כ ענין ב' בחי' הנ"ל לויתן לשון התקשרות בחי' בטול דנוני ימא כמו הפעם ילוה כו'

Rather, the matter is that in truth there must be both levels, thought and speech and action, for one without the other does not suffice. And see what is explained elsewhere on the matter of the Leviathan and the wild ox, which is also the matter of the two levels mentioned above: Leviathan (livyasan) is a term of attachment, the level of the self-nullification of the fish of the sea, like "this time [my husband] will be attached (yilaveh)," etc.

ולא רצתה שיהיה העיקר ע"י בחינה זו ע"ד שאמרו בחסידים הראשונים שהיו שוהין ט' שעות בכל יום בתפלה שהוא כענין בטול והתקשרות הנ"ל דמחשבה כו'.

And Leah wanted the main thing to be through this level, in the manner of what was said of the early pious ones (chassidim), who would spend nine hours every day in prayer, which is like the matter of self-nullification and attachment of thought mentioned above, etc.

ואימתי תורתן נעשית אלא מתוך שחסידיהם הן כו' הרי רוב עסקם היה עד"ז (ומבואר ענין זה לקמן בד"ה ששים המה מלכות כו' אחת היא יונתי כו')

"And when is their Torah [study] done? Rather, because they are pious," etc.: so most of their occupation was of this kind.) (And this matter is explained below, in the discourse beginning "There are sixty queens," etc., "My dove is one," etc.)

ואמנם יעקב ידע שזה אי אפשר רק לבני עלייה שהן מועטים אבל כל ישראל עיקר רוב העסק הוא ע"י דבור ומעשה

However, Yaakov knew that this is possible only for the elite (bnei aliyah), who are few; but for all of Israel, the main part of their occupation is through speech and action.

ולכן היה באהל רחל עיקר קביעותו שהוא בחי' דומ"ע [דבור ומעשה] ומ"מ צ"ל ג"כ מחשבה שמזה נמשך ראייה ושמיעה לאסתכלא ביקרא דמלכא כו'

And therefore his main dwelling was in the tent of Rachel, which is the level of speech and action. Nevertheless, there must also be thought, from which are drawn sight and hearing, "to gaze upon the glory of the King," etc.

וכל האומר אין לי אלא תורה כו' אלא צ"ל רוי"ש [רצוא ושוב] רק כי אז נעוץ סופן כו':

And "whoever says, 'I have only Torah,'" etc. Rather, there must be sight and hearing; only that then "their end is embedded," etc.

אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך...

“If you do not know for yourself, O fairest among women”

1 אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים.

“If you do not know for yourself, O fairest among women, go out for yourself in the footsteps of the flock, and graze your kids by the dwellings of the shepherds.”

הנה כתיב ורחל היתה יפת תואר ויפת מראה. פי' יפת תואר בציור האברים לפי תכונתם במדתם. ויפת מראה בזיו והוד קלסתר הפנים.

Now, it is written, “And Rachel was of beautiful form and beautiful appearance.” The meaning: “beautiful form” is in the shape of the limbs, according to their proportions in their measure; and “beautiful appearance” is in the radiance and splendor of the countenance of the face.

2 והנה רחל הוא כנ"י [כנסת ישראל] שנק' בשם רחל ע"ש [על שם] הפסוק כרחל לפני גוזזיה נאלמה. והענין כי

Now, Rachel is the Community of Israel, which is called by the name Rachel on account of the verse, “Like a ewe (rachel) that is silent before her shearers.”

הנה כתיב נעשה אדם בצלמנו כו'. ופי' בצלמנו כמ"ש ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם.

And the explanation is this: it is written, “Let us make man in our image,” etc. And the meaning of “in our image” is as it is written, “And upon the likeness of the throne was a likeness like the appearance of a man.”

והוא בחי' לך הוי"ה הגדולה והגבורה כו' וכך הוא בנפש האדם ז' מדות אהוי"ר [אהבה ויראה] כו'.

And this is the level of “Yours, Havayah, are the greatness and the might,” etc. And so it is in the soul of man: seven attributes, love and awe, etc.

אך אין ערוך מדת הנפש שהיא בעלת גבול לגבי מדותיו ית' שהוא א"ס ולמדותיו א"ס

However, the attribute of the soul, which is limited, bears no comparison to His attributes, blessed be He; for He is infinite, and His attributes are infinite.

וכדי שיאיר על נפשו אור האהבה מאור א"ס ב"ה צ"ל בבחי' בטול הנפש במציאות אליו ית' שהוא להיות בחי' עפר ודומם לגבי אור א"ס ב"ה.

And in order that the light of love from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, shine upon one's soul, [one] must be in a state of self-nullification (bittul) of the soul's very existence to Him, blessed be He: that is, to be [as] dust and inanimate matter before the Infinite Light, blessed be He.

3 וכמאמר ונפשי כעפר לכל תהיה והוא בחי' עפר אשר בקרקע המשכן וע"י זה תהיה נפשו מכון ומשכן לאור באור א"ס ב"ה להיות בבחי' בצלמנו בציור האברים אהוי"ר [אהבה ויראה] כו'

As in the saying, "And let my soul be as dust to all," and this is the level of "the dust that is on the floor of the Tabernacle." And through this his soul becomes an abode and a dwelling for the light of the Infinite Light, blessed be He, to be in the state of "in our image," in the form of the limbs: love and awe, etc., thought, speech and action, etc.

מחשבה דו"מ [דבור ומעשה] כו' וזהו בחינת יפת תאר שיתארו בם כל המדות בשלימותן וביופין כמו שהם למעלה כו'.

And this is the level of "beautiful form" (yefas to'ar): that all the attributes take form (yesoaru) in them in their completeness and in their beauty, as they are above, etc.

4 וזהו ורחל היתה יפת תאר שבהי' יפת תאר זה הוא ע"י בחי' רחל שהוא כמ"ש ורחל לפני גוזזיה כו'.

And this is [the meaning of] "And Rachel was of beautiful form": this level of "beautiful form" comes through the level of Rachel, which is as it is written, "And like a ewe before her shearers," etc.

אך כ"ז [כל זה] הוא בחי' חיצוניות שהם אהוי"ר [אהבה ויראה] כו' ומחשבה דבור ומעשה כו' אבל בחי' פנימית הוא בחי' רעותא דלבא שהוא בחי' הארה מפנימית אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה דלית מחשבה תפיסא ביה כו'

However, all this is the level of the outer dimension (chitzoniyus), which is love and awe, etc., and thought, speech and action, etc. But the inner dimension (pnimiyus) is the level of the heart's desire (re'usa deliba), which is the level of a glimmer from the inner dimension of the Infinite Light, blessed be He, whom no thought can grasp, etc.

ובהארה זו שמשם לכנס"י [לכנסת ישראל] נקי יפת מראה שהוא זיו הקלסתר פנים שלכן נקי בשם פנים שהפנימיות מתגלה בו כמו צהבו פניו כו' והוא ענין מ"ש יאר ה' פניו כו'.

And by this glimmer, which [comes] from there to the Community of Israel, it is called "beautiful appearance," which is the radiance of the countenance of the face; for this reason it is called pan-im (face), for the pnimiyus (inner dimension) is revealed in it, as in "his face shone," etc. And this is the meaning of what is written, "May Havayah make His face shine," etc.

5 וכדי שתהא כנ"י [כנסת ישראל] מקבלת בחי' והארה זו הוא ג"כ מחמת בחי' רחל. והוא בחי' ובכל מאדך כו'

And that the Community of Israel receive this level and glimmer is also by virtue of the level of Rachel.

שע"י זה נמשכה ההארה העליונה ההיא מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין כו' וכמ"ש ומתחת זרועות עולם.

And this is the level of "and with all your might (me'odecha)," etc., through which that supernal glimmer is drawn from the highest of all levels to the lowest of all levels, etc., as it is written, "And beneath are the everlasting arms."

וזהו היפה בנשים. פי' בחי' יפת תאר ויפ"מ [ויפת מראה] הנ"ל. וז"ש [וזהו שכתוב] אם לא תדעי לך. פי' שלא נמשך בחי' היפה בנשים הנ"ל בבחי' דעת שלימה

And this is "the fairest among women": that is, the level of "beautiful form" and "beautiful appearance" mentioned above. And this is what is said, "If you do not know for yourself": that is, that the level of "the fairest among women" mentioned above is not drawn down in a state of complete Daas (knowledge)

(וכעין מ"ש במ"א שיש נשמות שנק' זרע אדם שיש בהן בחי' דעת חזק והן נשמות דאצ"י וכמו נשמת רשב"י [רבי שמעון בר יוחאי]. ויש שנק' זרע בהמה שאין בו בחינת דעת והיינו

(similar to what is explained elsewhere: that there are souls called "the seed of man," in which there is a strong degree of Daas, and these are souls of Atzilus, like the soul of Rabbi Shimon bar Yochai; and there are those called "the seed of beast," in which there is no Daas;

כמו נשמות שלנו דבי"ע ואין הפירוש שאינו יודע ומבין רק שלא נמשך מזה התפעלות אמיתית ואינו נזון מן ההתבוננות כו' וזהו אם לא תדעי לך ופי' לך מוכן ממ"ש ע"פ עיני כל).

that is, like our souls, of Beriah, Yetzirah and Asiyah. And the meaning is not that one does not know and understand, but only that no true arousal is drawn from it, and one is not nourished by the contemplation, etc. And this is "If you do not know for yourself"; and the meaning of "for yourself" is understood from what is explained on the verse "The eyes of all").

אך זאת העצה היעוצה צאי לך בעקבי הצאן. צאן מלשון צאי כלומר דבר היוצא דהיינו בחי' היוצא מלמעלה מסדר ההשתלשלות

But this is the counsel that is given: "Go out for yourself in the footsteps of the flock." Tzon (flock) is from the word tze'i (go out); that is to say, something that goes out: namely, the level that goes out from above the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus).

והוא בחי' צאן לכן לובן העליון וכל העבודה שעבד יעקב ללבן שש שנים בצאנך הם בחי' שיתא סדרי משנה כו'

And this is the level of the flock of Lavan, the supernal whiteness (loven). And all the work that Yaakov worked for Lavan, "six years for your flock," is the level of the six orders of the Mishnah, etc.,

שהם בחי' צאן שיצאו ונמשכו מענג העליון אק"ב [אשר קדשנו במצותיו] אשר הוא בחי' ענג כמ"ש במ"א ותורה שבע"פ [שבעל פה] נק' פרט מלשון פרט ועוללות שנמשכו שלא כסדר ההשתלשלות מעילה לעילה רק בדרך פרט ועוללות.

which are the level of "flock" that went out and were drawn from the supernal delight, [as in the blessing,] "Who (asher) has sanctified us with His commandments": asher is the level of delight, as explained elsewhere. And the Oral Torah is called perat (particulars), from the expression peret ve-olelos (fallen grapes and small clusters), for they were drawn not in the order of the chain of descending worlds, from cause to cause, but in the manner of fallen grapes and small clusters.

6 וזהו ויפרוץ האיש מאד מאד ויהי לו צאן רבות שהמשיך בחי' צאן רבות ע"י בחי' מאד מאד.

And this is [the meaning of] "And the man broke forth exceedingly, exceedingly, and he had many (rabbos) flocks": he drew down the level of "many flocks" through the level of "exceedingly, exceedingly" (me'od me'od).

כי בחי' ובכל מאדך כו' הוא בחי' מאד שלך כל חד לפום שיעורא דיליה משא"כ מאד סתם אבל מאד מאד הוא בחי' מאד לגבי כל הבחי' מאד.

For the level of "and with all your might (me'odecha)," etc., is the level of your own me'od, each one according to his own measure, which is not so with me'od unqualified; but me'od me'od is the level of me'od relative to all the levels of me'od.

ופי' הפסוק ויפרץ האיש מאד מאד לפי שפרץ והרבה למעלה ממדרגה למדרגה עד רום המעלות לפיכך הרבה להמשיך בחי' צאן מבחי' רבה וגבה מאד נעלה מאא"ס [מאור אין סוף] ב"ה ממש.

And the meaning of the verse "And the man broke forth exceedingly, exceedingly" is: because he broke through and increased upward from level to level, to the height of the heights, therefore he increased in drawing down the level of "flock" from the level of "great (rabbah) and exceedingly high," exalted, from the Infinite Light, blessed be He, itself.

(ועיי' מ"ש בפי' שלח בפי' טובה הארץ מאד מאד) ועיי' המשיך ג"כ בחי' שפחות ועבדים.

(And see what is explained in Parshas Shelach on the meaning of "The land is exceedingly, exceedingly good.") And through this he also drew down the level of "maidservants and servants."

והנה יעקב אבינו ע"ה [עליו השלום] לפי שהיה בחי' מרכבה המשיך בחי' צאן עיי' עבודתו ועיי' עובדא דמקלות (וכן עד"ז חפירת הבארות שהם המשכות אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה במקלות ובארות)

Now, our father Yaakov, peace be upon him, because he was the level of a chariot, drew down the level of "flock" through his work and through the act of the rods (and similarly the digging of the wells, which are drawings down of the Infinite Light, blessed be He, through rods and wells);

כי לפי שהיה במעלה ומדרגה העליונה מאד מאד היה יכול להמשיך אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה במעשה של עצמו שיהיו כל מעשיו משכן ומכון להשראת אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה

for because he was at the exceedingly, exceedingly high rank and level, he could draw down the Infinite Light, blessed be He, through his own action, so that all his deeds would be a dwelling and an abode for the resting of the Infinite Light, blessed be He.

אבל אנו אין לנו כח זה אלא במה שמוכן כבר להיות שם המשכת אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה דהיינו בבחי' תומ"צ [תורה ומצות] הניתן לנו ונקי בעקבי הצאן בחי' עקביים סוף דרגין

But we have no such power except through what is already prepared to be a place for the drawing down of the Infinite Light, blessed be He: that is, the level of the Torah and mitzvos that have been given to us. And this is called "in the footsteps (ikvei) of the flock": the level of the heels, the lowest of levels;

דהיינו תומ"צ [תורה ומצות] המלובשים בענינים גשמיים שעל ידם ורעי את גדיותיך המה המזלות מלשון גד גדי וסינוק לא.

that is, the Torah and mitzvos that are clothed in physical matters, through which "graze your kids (gediyosayich)": these are the mazalos (the constellations), from the expression "Gad, gadi, ve-sinok lo" (Fortune, my fortune, do not grow weary).

7 וכמו העורכים לגד שלחן כי כל הדברים שבעוה"ז הם תחת המזלות מזל מחכים מזל מעשיר כו'.

And as [in] "who set a table for Gad (Fortune)." For all the things of this world are under the mazalos: mazal makes wise, mazal makes rich, etc.

וכן ממגד תבואות שמש כתיב מזל השמש משפיע תבואות דהיינו תורה ומצות המלובשים בענינים גשמיים הנתונים תחת המזלות.

And similarly it is written, "with the bounty (mimeged) of the produce of the sun": the mazal of the sun bestows produce. That is, the Torah and mitzvos that are clothed in physical matters, which are placed under the mazalos.

רעי ופרנס אותם מענג העליון על משכנות הרועים פי' רועים הם ז' רועים אברהם יעקב משה כו' ונקי רועים ע"ש [על שם] שממשיכין בחי' עונג העליון לכנס"י [לכנסת ישראל].

"Graze" and sustain them from the supernal delight "by the dwellings of the shepherds." The meaning: the shepherds are the seven shepherds, Avraham, Yaakov, Moshe, etc.; and they are called shepherds because they draw down the level of the supernal delight to the Community of Israel.

8 והנה האבות הן הן המרכבה. אבל אנו אין לנו כח זה אלא במשכנות הרועים בחי' כלים מכלים שונים ויין מלכות רב בחי' חסד דרועא ימינא הוא כלי לבחי' אברהם אוהבי דהיינו מצות צדקה וחסד.

Now, the Patriarchs are themselves the chariot. But we have no such power except through “the dwellings of the shepherds”: the level of vessels, “vessels of diverse vessels, and royal wine in abundance.” The level of Chesed (kindness), the right arm, is a vessel for the level of Avraham, “who loves Me”; that is, the mitzvos of charity and kindness.

וכן שיתא סדרי משנה זרעים בחדסד ונקי' משכנות הרועים שם תרעה את גדוּתִיךְ ועי"ז תזכה להגיע ולבא למדרגה גדולה מזו להיות על משכנות הרועים ולמעלה מבחי' משכנות דהיינו למקום הרועים עצמן:

And similarly, of the six orders of the Mishnah, Zera'im is in Chesed. And these are called “the dwellings of the shepherds”: there you shall graze your kids. And through this you will merit to reach and come to a level greater than this: to be “over (al) the dwellings of the shepherds,” above the level of “dwellings,” that is, to the place of the shepherds themselves.

9 (ובכ"ז [ובכל זה] יובן הפסוק עבדתִיךְ ארבע עשרה שנה בשתי בנותיךְ ושש שנים בצאנך. כי הנה כתיב וללכֵן שתי בנות שם ה' גדולה לאה ששרשה מבחי' ה' עלאה דשם הוי"ה.

(And through all this the verse will be understood: “I served you fourteen years for your two daughters and six years for your flock.” For it is written, “And Lavan had two daughters: the name of the elder” (ha-gedolah) [read as: the great hei] “was Leah,” whose root is from the level of the upper hei of the Name Havayah; “and the name of the younger” (ha-ketanah) [read as: the small hei] “was Rachel,” etc.

ושם ה' קטנה רחל כו'. ונקי' שכינתא עלאה ושכינתא תתאה. והם בחי' מקור נשמות דאצי". כי בנשמות דאצילות יש ג"כ ב' מדרגות. הא' הנקי' אחים למקום. ויש שנקי' בנים.

And they are called the upper Shechinah and the lower Shechinah. And they are the level of the source of the souls of Atzilus. For among the souls of Atzilus there are also two levels: the first, those called “brothers to the Omnipresent”; and there are those called “sons.”

אך הנה ברחל כתיב ורחל באה עם הצאן אשר לאביה שהם נשמות דבי"ע שנק' זרע בהמה. וזהו אם לא תדעי לך היפה בנשים דקאי על נשמות דבי"ע שנק' בהמה וצאן שלא יוכלו להמשיך בנפשם בחי' היפה כו'

But of Rachel it is written, "And Rachel came with the flock that was her father's": these are the souls of Beriah, Yetzirah and Asiyah, which are called "the seed of beast." And this is "If you do not know for yourself, O fairest among women," which refers to the souls of Beriah, Yetzirah and Asiyah, which are called "beast" and "flock," who cannot draw down into their soul the level of "the fairest," etc., to be of "beautiful form and beautiful appearance," because of the lowliness of their soul and the concealment of the body and the animal soul.

להיות יפת תאר ויפת מראה מחמת פחיתות נשמתם והסתר הגוף ונה"ב [ונפש הבהמית] וכמ"ש במ"א ע"פ וראית בשביה אשת יפת תאר כו' שבחי' זו דיפ"ת [דיפת תאר] הוא בגלות ושביה בנה"ב [בנפש הבהמית].

As explained elsewhere on the verse "And you see among the captives a woman of beautiful form," etc.: that this level of "beautiful form" is in exile and captivity within the animal soul.

אזי זאת העצה בחי' שש שנים בצאנך שהם שיתא סדרי משנה שהתורה נק' עוז ותושיה שנותנת כח בנה"א [בנפש האלקית] ומתשת כח הנה"ב [הנפש הבהמית] ועי"ז יוכלו ג"כ לבא לבחי' ורחל היתה יפ"ת [יפת תאר] כו'

Then this is the counsel: the level of "six years for your flock," which are the six orders of the Mishnah; for the Torah is called "strength and tushiyah," since it gives strength to the G-dly soul and weakens (mateshes) the strength of the animal soul. And through this they too can come to the level of "And Rachel was of beautiful form," etc.

וכמ"ש לך אמר לבי בקשו פני לבקש גילוי פנימית הלב וכיצד יבקש ויחפש אחריה את פניך ה' אבקש

As it is written, "On Your behalf my heart said, 'Seek My face'": to seek the revelation of the inner dimension of the heart. And how shall one seek and search for it? "Your face, Havayah, I will seek":

דהיינו ע"י עסק התומ"צ [התורה ומצות] דאורייתא מחכמה נפקת שהיא בחי הארת פנימית הוי חכמת אדם תאיר פניו ועי"ז יאר הוי פניו אתנו סלה. וכמ"ש במ"א ע"פ בחדש השלישי לצאת בניי [בני ישראל] מארץ מצרים כו' וזהו ההילוך מלמטה למעלה.

that is, through engaging in the Torah and mitzvos; for the Torah comes forth from Chochmah (wisdom), which is the level of the radiance of the inner dimension of Havayah: "A man's wisdom makes his face shine." And through this, "May Havayah make His face shine upon us, selah." And as explained elsewhere on the verse "In the third month after the Children of Israel went out of the land of Egypt," etc. And this is the path from below upward.

משא"כ בנשמות עליונות ההילוך מלמעלה למטה תחלה ואהבת כו' ואח"כ והיו הדברים כו' וזהו ענין ארבע עשרה שנה שהם שבעה מדות עליונות שהן בחי שבעה ושבעה מוצקות כו' כמ"ש לקמן ע"פ כי עמך מקור חיים.

Whereas with the higher souls the path is from above downward: first "And you shall love," etc., and afterwards "And these words shall be," etc. And this is the meaning of "fourteen years": they are the seven supernal attributes, which are the level of "seven and seven pipes," etc., as explained below on the verse "For with You is the source of life."

וזהו אם לא תדעי כו' ע"ד ההילוך מלמעלה למטה אזי צאי כו' וכמ"ש ע"פ והתהלכתי בתוכם כו' שיש שני בחי הילוך בעבודת ה'.

And this is [the meaning of] "If you do not know," etc., by way of the path from above downward: then "go out," etc. And as explained on the verse "And I will walk among you," etc.: that there are two kinds of path in the service of G-d.

הא' לנשמות הצדיקים הגדולים שהילוכם ודרכם בקדש הוא כפי סדר ההמשכה מלמעלה למטה וכמ"ש בפרשת שמע ישראל מתחלה ואהבת את הוי' שהוא בחי אהוי"ר [אהבה ויראה] ונמשך ע"י ההתבוננות שמע ישראל כו'

The first is for the souls of the great tzaddikim, whose going and whose way in holiness follow the order of the drawing down from above downward; as it is written in the section of Shema Yisrael: first "And you shall love Havayah," which is the level of love and awe, and it is drawn through the contemplation of "Hear, O Israel," etc.; and afterwards "And these words shall be," etc., "and you shall speak of them," etc., which is the mitzvah of Torah study; and afterwards "And you shall bind them as a sign," which is the performance of the mitzvos.

ואח"כ והיו הדברים כו' ודברת בם כו' שהוא מצות ת"ת ואח"כ וקשרתם לאות שהוא מעשה המצות. וזהו כסדר ההמשכה של שם הוי' ב"ה. י"ה הן בחי' דחילו ורחימו. ו' הוא בחי' תורה. ה' בחי' מצות.

And this follows the order of the drawing down of the Name Havayah, blessed be He: yud-hei are the level of awe and love; vav is the level of Torah; hei, the level of mitzvos.

אמנם יש ג"כ בחי' ב' והוא ההילוך מלמטה למעלה דהיינו לנשמות שאין כחן יפה להוליד אהוי"ר [אהבה ויראה] מרוח בינתם כ"א ע"י הקדמת עסק התורה והמצות תחלה שמזה דוקא יקבלו הכח לבא לאהוי"ר [לאהבה ויראה] כו'.

However, there is also a second level, which is the path from below upward: that is, for souls whose power is not strong enough to give birth to love and awe from the spirit of their understanding, except by first engaging in the Torah and the mitzvos; for from this in particular they receive the power to come to love and awe, etc.

ועז"נ [ועל זה נאמר] אם לא תדעי לך. שלא תוכל להמשיך ולהאיר בנפשך גילוי אהוי"ר [אהבה ויראה] מבחי' היפה בנשים הוא בחי' יפ"ת [יפת תאר] ויפ"מ [יפת מראה] המבואר למעלה אזי צאי לך בעקבי הצאן תחלה והוא כסדר ההילוך מלמטה למעלה):

And of this it is said, "If you do not know for yourself": that you cannot draw down and make shine in your soul the revelation of love and awe from the level of "the fairest among women," which is the level of "beautiful form" and "beautiful appearance" explained above; then "go out for yourself in the footsteps of the flock" first; and this follows the order of the path from below upward.)

וישכם לבן בבקר וינשק לבניו ולבנותיו ויברך אתהם כו'

“And Lavan rose early in the morning, and he kissed his sons and his daughters”

1 וישכם לבן בבקר וינשק לבניו ולבנותיו ויברך אתהם כו'. הנה כתיב לך ה' הגדולה והגבורה כו'.

“And Lavan rose early in the morning, and he kissed his sons and his daughters, and he blessed them, etc.”

בלשון נקבה שהם בחי' מקבלים מאור א"ס ב"ה כי באור א"ס ב"ה בעצמו לא שייך לשון גדולה שבמקום גדולתו כו'.

Now, it is written, “Yours, Havayah, is the greatness and the might, etc.,” in the feminine form, for they are the level of recipients from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He; for to the Infinite Light, blessed be He, itself, the term “greatness” does not apply, since “in the place of His greatness, etc.”

2 והנה גדולה היא מדת אברהם וכמ"ש ואגדלה שמך. וזהו שאומרים אלקי אברהם כו' ושבחו של הקב"ה הוא שכך ענוותנותו ית' כו' שנמשך ונתפשט אור א"ס ב"ה כ"כ [כל כך] עד שיהיה שורה ומתגלה במדת אברהם אוהבי כו'.

Now, greatness is the attribute of Avraham, as it is written, “And I will make your name great.” And this is [the meaning of] what we say, “the G-d of Avraham, etc.” And the praise of the Holy One, blessed be He, is that such is His humility, may He be blessed, etc., that the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, is drawn down and extends so far that it rests and is revealed in the attribute of Avraham, “who loves Me,” etc.

3 והנה האבות הן הן המרכבה שהיו כל ימיהם בבחי' בטול כו' ועי"כ [ועל ידי כך] זכו להשראת השכינה אור א"ס ב"ה בגילוי ממש שיהיה אור א"ס ומדותיו הם המתגלים בנפשם אברהם אוהבי ופחד יצחק כו'.

Now, the Patriarchs are themselves the Chariot, for all their days they were in a state of self-nullification (bittul), etc.; and through this they merited the indwelling of the Shechinah (Divine Presence), the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in actual revelation, so that it was the Infinite Light and its attributes that were revealed in their souls: "Avraham who loves Me," and "the Fear of Yitzchak," etc.

4 והן הן מדות גדולותיו וגבורותיו של הקב"ה עצמו שנמשך ונשתלשל למטה על ידיהם להיות גילוי אור א"ס ב"ה בכלל נפשות ישראל בבחי' גילוי ממש ולא במחשבה בעלמא שכל ישראל מאמינים בני מאמינים כו'

And these are themselves the attributes of greatness and might of the Holy One, blessed be He, Himself, which were drawn down and descended below through them, so that there be a revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in the souls of Israel as a whole, as an actual revelation, and not merely in thought, as all Israel are "believers, the children of believers," etc.

כי המחשבה היא ברשותו של אדם אל כל אשר יחפוץ יטנו והחפץ ימלא את לבו ומחשבתו להטותה פעמים כך ופעמים כך.

For thought is in a person's own control: "wherever he wishes, he turns it"; and desire may fill his heart and his thought, to turn it sometimes this way and sometimes that way.

5 וצריך שיהיה החפץ והרצון תקוע במקום נאמן והוא ע"י הדעת והכרה בבחי' הרגשה כאלו רואה כו' וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] על אברהם אבינו ע"ה [עליו השלום] שהכיר את בוראו כו'.

And the desire and the will must be fastened "in a sure place," and this is through Daas (knowledge) and recognition, as a felt awareness, as though one sees, etc.; as our Sages, of blessed memory, said of our father Avraham, peace be upon him, that he recognized his Creator, etc.

אך המשכת גילוי זה מבחי' מעלת ומדרגת האבות עצמם כו' כי האבות היו בבחי' מרכבה דאצי' דאיהו וגרמוהי חד ולא כל נפש תוכל שאת גילוי זה.

However, the drawing down of this revelation from the level of the rank and degree of the Patriarchs themselves, etc. [is not for every soul]; for the Patriarchs were a Chariot of [the World of] Atzilus, where "He and His vessels are one," and not every soul can bear this revelation.

אבל להיות גילוי זה נמשך ונשתלשל בבי"ע ששם מושרשות נפשות כלל ישראל הוא ע"י בחי' ומדרגת השבטים

But for this revelation to be drawn down and to descend into [the worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah, where the souls of all Israel are rooted, this is through the level and degree of the Tribes.

כי שבט הוא לשון המשכה כמו כוכבא דשבית וגם לשון שבט וענף מן האילן הגדול שהם בבחי' מרכבה לעלמא דאתגליא בבחי' (הים)

For shevet (tribe) is a term for drawing forth, as in kochva deshavit (a comet), and it is also the term for a rod and branch of the great tree.

עמד על י"ב בקר הם בחי' י"ב שבטים כנגד ארבע חיות המרכבה פני אדם כו'

For they are a Chariot for the revealed world (alma de'isgalya), in the aspect of (the Sea) "standing upon twelve oxen," which are the twelve Tribes, corresponding to the four Chayos of the Chariot, the face of a man, etc.

וכל אי כלול מגי' אבות הרי י"ב ומשם נמשך השפעת והמשכת גילוי אלקותו ית' בכלל הנפשות של ישראל שבחי' ומדרגת השבטים יכולים כל ישראל שאת בנפשם.

And each one comprises the three Patriarchs, making twelve; and from there flows the influence and drawing down of the revelation of His G-dliness, may He be blessed, into the souls of Israel as a whole; for the level and degree of the Tribes all Israel can bear in their souls.

וזהו שאמר הנביא על הגלות (ונתקן בתקון חצות) למה תתענו ה' מדרכך תקשיח לבנו מיראתך שוב למען עבדיך שבטי נחלתך.

And this is what the prophet said concerning the exile (and it was set into Tikkun Chatzos): "Why, Havayah, do You make us stray from Your ways, and harden our heart from Your fear? Return for the sake of Your servants, the tribes of Your inheritance."

פי' מדרכך מדת אברהם שנאמר עליו (בראשית יא) הלך ונסוע הנגבה כו' ומיראתך מדת יצחק כו'

Explanation: "From Your ways" is the attribute of Avraham, of whom it is said (Bereishis 11), "going and journeying toward the south," etc.; and "from Your fear" is the attribute of Yitzchak, etc.

וקובל הנביא למה תתענו ותקשיח לבנו ממדת אברהם ויצחק להיות רחוקים מאור פני ה' שיתגלה עלינו ולהיות בגלות אדום הם ענייני עוה"ז כו'

And the prophet laments: Why do You make us stray and harden our heart from the attribute of Avraham and Yitzchak, so that we are far from the light of G-d's countenance being revealed upon us, and are in the exile of Edom, which is the affairs of this world, etc.?

על כל פנים שוב למען עבדיך שבטי נחלתך כלומר שעם היות שבחי מעלות ומדרגת האבות עצמם אינו שורה ומתגלה בנפש האדם בגלות אבל ע"י השתלשלות [השתלשלות] בחי ומעלת השבטים יוכל להיות גילוי זה בכל נפש מישראל:

At any rate, "Return for the sake of Your servants, the tribes of Your inheritance"; that is to say: although the level of the rank and degree of the Patriarchs themselves does not rest and become revealed in a person's soul in exile, nevertheless through the descent (hishtalshelus) of the level and rank of the Tribes, this revelation can be in every soul of Israel.

6 והנה מדתו של יעקב אבינו ע"ה [עליו השלום] היא בחי הרחמים העליונים שאפילו על כל עולמות שיין ונופל בחינת הרחמנות כו'

Now, the attribute of our father Yaakov, peace be upon him, is the level of the Supernal Mercies, for even over all the worlds the quality of compassion applies and pertains, etc., as is explained elsewhere.

כמ"ש במ"א ומדרגות השבטים יוצאי ירך יעקב הם במדרגה שלמטה הימנו דהיינו לעורר רחמים רבים על ניצוץ אלקות השורה בנפשו

And the levels of the Tribes, "who came forth from Yaakov's loins," are on a level below him; that is, to arouse abundant mercy over the spark of G-dliness that rests in one's soul,

ע"י התבוננותו בגדולת א"ס ב"ה איך שהוא רם ונשא וכולא קמיה כלא חשיבי ובטול כל הנבראים במקורם ובכללם גם נפשו כשהיתה במקור חוצבה חלק

through one's contemplating the greatness of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He: how He is exalted and lofty, and "all before Him is considered as nothing," and the nullification of all created beings in their source; and among them also one's own soul, when it was in the source from which it was hewn,

אלוה ממעל ממש שהיתה בטלה באור א"ס ממש ואיך ירדה פלאים מטה מטה מאיגרא רמא כו' ולפי רבוי ואריכות ההתבוננות כך תגדל הרחמנות ביתר שאת.

"a part of G-d above" truly, when it was nullified in the Infinite Light (Or Ein Sof) truly; and how it has descended wondrously, down, down, "from a lofty peak," etc. And according to the abundance and length of the contemplation, so will the compassion grow, with ever greater intensity.

ועד"ז נתקן כל סדר התפלה ובפסוד"ז [ובפסוקי דזמרה] שכמה פסוקים המספרים בשבחו ש"מ [של מקום] בעילוי אחר עילוי שמזה תגדל הרחמנות על ירידת הניצוץ וריחוקו מאור א"ס ב"ה כנ"ל.

And in this manner the entire order of the prayers was instituted, and in Pesukei deZimra many verses recount the praise of the Omnipresent, blessed be He, in ascent after ascent; from this the compassion grows over the descent of the spark and its distance from the Infinite Light, blessed be He, as mentioned above.

7 והנה ע"י שמתעורר בחי' הרחמנות באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] כמו למשל השבט וענף של אילן שכופפין אותו כו' אזי נמשך כל האילן.

Now, when the quality of compassion is aroused as an arousal from below (isarusa dilesata), [there follows] an arousal from above (isarusa dile'eila); as, by way of analogy, the rod and branch of a tree which one bends, etc., and then the whole tree is drawn along.

כך הוא ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] זו שמבחי' ומדרגת השבטים גורם אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] בחי' רחמים רבים להיות נמשך גילוי אור א"ס ב"ה ובחי' מעלות ומדרגות האבות בבחי' גילוי ממש בנפשו דהיינו בחי' דעת והרגשה כאילו רואה כו'.

So too, through this arousal from below, from the level and degree of the Tribes, one brings about an arousal from above, the level of abundant mercy, so that there is drawn down the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, and the level of the ranks and degrees of the Patriarchs, as an actual revelation in one's soul; that is, the level of Daas (knowledge) and felt awareness, as though one sees, etc.

וכמאמר אבינו אב הרחמן רחם נא עלינו ותן בלבנו בינה כו' שכדי להיות ללבנו מכוון וכסא להשראת בינה ודעת בבחי' הרגשה בלב הוא ע"י הרחמנות

As in the prayer, "Our Father, merciful Father, have mercy upon us, and put understanding in our hearts, etc."; for our heart to become an abode and a throne for the indwelling of Binah (understanding) and Daas as a felt awareness in the heart comes through compassion,

כי הרחמנות והדעת תלוי זה בזה. וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] (ברכות לג.) כל מי שאין בו דעה כו':

for compassion and Daas depend on one another. As our Sages, of blessed memory, said (Berachos 33a): "Whoever has no knowledge, etc."

8 אך הנה גם לבחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שיהי' [שיהיה] תלוי באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] זו צ"ל בחי' המשכה מלמעלה והמשכה זו היא ממקור הרחמים עליונים שלמעלה מעלה מסדר השתלשלות ששם מקור ושרש הרחמים מה שאינו מושג ונתפס בסדר השתלשלות כלל

However, even for the arousal from above (isarusa dile'eila) to depend on this arousal from below (isarusa dilesata), there must be a drawing down from above; and this drawing down is from the source of the Supernal Mercies, which is far, far above the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus), for there is the source and root of mercy, which is not grasped or contained within the order of hishtalshelus at all.

וכמאמר אלקי עולם ברחמיך הרבים ברחמיך דייקא כו' וכמ"ש במ"א וזהו וישכם לכן בבקר פי' לכן דקדושה הוא בחי' לובן העליון דהיינו בחי' אור עצמותו

As in the prayer, "G-d of the world, in Your abundant mercies," "in Your mercies" specifically, etc., and as is explained elsewhere. And this is [the meaning of] "And Lavan rose early in the morning." Explanation: Lavan of holiness is the level of the Supernal Whiteness, that is, the level of the light of the essence and being of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He.

ומהותו של אא"ס [אור אין סוף] ב"ה כמשל מראה וגוון לכן שאינו דומה לכל המראות וגוונים שהגוונים שלהם נתהוו ע"י צבע משא"כ מראה וגוון לכן הוא עצמות הדבר ומהותו שלא נשתנה ולא נתהווה ע"י צבע.

As in the analogy of the appearance and color white, which is unlike all the [other] appearances and colors, whose colors came about through dye; whereas the appearance and color white is the very essence and being of the thing, which has not been changed and has not come about through dye.

9 וכן הוא עדי"מ אור א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו דלית ב"י [ביה] בחינת גוונין כלל דלית מחשבה תפיסא ב"י [ביה] ואני ה' לא שניתי כתיב.

And so it is, by way of analogy, with the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in Himself and in His glory, in whom there is no aspect of colors at all, for “no thought can grasp Him”; and it is written, “I, Havayah, have not changed.”

ולכן כתיב והחליף את משכורתי עשרת מנים אם כה יאמר נקדים כו'. שכל הבחי' עקודים ונקודים נתהוו ונשתלשלו ממנו ובירידתם והשתלשולם הם נקראים בשם עקודים ונקודים

And therefore it is written, “And he changed my wages ten times: if he said thus, ‘The speckled,’ etc.” For all the levels of “ringed” (akudim) and “speckled” (nekudim) came into being and descended from Him, and in their descent and chain of descent they are called by the names “ringed” and “speckled”;

משא"כ בראשיתם ומקורם הם בטלים ונכללים ואינם עולים בשם כלל ולכן יכול הוא להפך מבחי' עקודים לבחי' נקודים ומנקודים לעקודים ואין זה שינוי לפניו ית' כב"י [כביכול] מאחר

whereas in their beginning and source they are nullified and included, and bear no name at all. And therefore He can turn [them] from the level of ringed to the level of speckled, and from speckled to ringed, and this is no change before Him, may He be blessed, as it were.

שהם בטלים במציאות ואינם עולים בשם כלל לא שייך שם שינוי כלל (וזלע"ז [וזה לעומת זה] לבן דקליפה מחליף משכורתו ממש ברמאות).

Since they are nullified in existence and bear no name at all, the term “change” does not apply there at all. (And opposite this, Lavan of kelipah actually changes his wages through deceit.)

והנה בחינת לבן דקדושה כנ"ל שם הוא מקור הרחמים העליונים מה שלמעלה מעלה מסדר ההשתלשלות ואתערותא דילי' [דיליה] בבוקר דאברהם בחי' חסד

Now, at the level of Lavan of holiness, as mentioned above, there is the source of the Supernal Mercies, which is far, far above the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus); and its arousal is “in the morning” of Avraham, the level of Chesed (kindness), as it is written (Bereishis 22), “And Avraham rose early in the morning.”

כמ"ש (בראשית כב) וישכם אברהם בבקר להמשיך רחמים להיות אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] תלוי באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] המשכת הרחמים היא בבחי' חסד דאברהם.

[This is] to draw down mercy so that the arousal from above (isarusa dile'eila) depend on the arousal from below (isarusa dilesata); the drawing down of mercy is in the aspect of Avraham's Chesed.

וכמאמר אהבת עולם אהבתנו כו' אבינו אב הרחמן כו'. וזהו וינשק לבניו הם הם בחי' השבטים (שהם בני בניו ובני בנים הרי הם כבנים)

As in the prayer, "With an everlasting love You have loved us, etc.; our Father, merciful Father, etc." And this is [the meaning of] "and he kissed his sons": these are the level of the Tribes (for they are his sons' sons, and sons' sons are like sons), the level of the drawing down of the arousal from above, as mentioned above.

בחי' המשכת אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] כנ"ל ובנותיו הן הן לאה ורחל עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא שלכל בחי' הללו נמשך בחי' לבן העליון בבחינת נשיקין ואתדבקות רוחא ברוחא.

"And his daughters": these are Leah and Rachel, the hidden world (alma de'iskasya) and the revealed world (alma de'isgalya); for to all these levels the level of the Supernal Lavan is drawn down in the manner of kisses, and "the cleaving of spirit with spirit":

לכל המשפיעים שהם בחי' בניו והמקבלי' [והמקבלים] שהם בחי' בנותיו שיהי' [שיהיה] נשפע ונמשך בהם בחי' רחמים עליונים להיות אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] תלוי באתעדל"ת [באתערותא דלתתא]. ויברך אתהם כו'.

to all the givers, who are the level of "his sons," and the recipients, who are the level of "his daughters," that the level of the Supernal Mercies be bestowed and drawn into them, so that the arousal from above depend on the arousal from below.

ענין הברכה כמ"ש (שם א) ויברך אתם אלקים ויאמר להם כו' ומלאו את הארץ וכבשה כו'. דהיינו שיהי' [שיהיה] תוספת ברכה והמשכה למטה עד דאתהפכא חשוכא לנהורא.

"And he blessed them, etc.": the meaning of the blessing is as it is written (ibid. 1), "And G-d blessed them, and said to them, etc., fill the earth and subdue it, etc."; that is, that there be an increase of blessing and a drawing down below, until darkness is turned into light.

וכמ"ש (שם יב) ונברכו בך כל משפחות האדמה ובזרעך שיהיו נברכים ונכללים כל בחיי הניצוצים שנפלו בשבה"כ [בשבירת הכלים] בקדושתו של זרע יעקב.

And as it is written (ibid. 12), "And all the families of the earth shall be blessed through you," and "through your seed": that all the sparks that fell in the shattering of the vessels be blessed and included in the holiness of the seed of Yaakov.

וילך וישב לבן למקומו שזמן הארת בחי' זו היא בבוקר זמן תפלת השחר אבל אחר התפלה מסתלק הארה זו

"And Lavan went and returned to his place": for the time of the illumination of this level is in the morning, the time of the morning prayer, but after the prayer this illumination withdraws.

ולכך צריך להתפלל בכל יום שבכל יום חוזר ונמשך הארה זו וחוזר ונסתלק אחר התפלה.

And therefore one must pray every day, for every day this illumination is drawn down anew, and withdraws again after the prayer.

ויעקב הלך לדרכו בחי' יעקב יו"ד עקב הלך ונמשך בחי' תורה ומצות דתורה אקרי דרך (קדושין ב:) ודי"ל [ודי למבין]:

"And Yaakov went on his way": the level of Yaakov, yud [and] akev (heel), went and was drawn into the level of Torah and mitzvos, for the Torah is called "a way" (Kiddushin 2b). And this suffices for one who understands.

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From likuteitorah.com/torah-ohr/vayeitzei/

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok